

**Univerzita Pardubice**  
**Fakulta ekonomicko-správní**

**Komparace daně z příjmů fyzických osob  
v České republice a na Slovensku**

**Věra Juráková**

**Bakalářská práce**  
**2014**

Univerzita Pardubice  
Fakulta ekonomicko-správní  
Akademický rok: 2013/2014

## ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Věra Juráková**  
Osobní číslo: **E11756**  
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**  
Studijní obor: **Management podniku: Management malých a středních podniků**  
Název tématu: **Komparace daně z příjmu fyzických osob v České republice a na Slovensku**  
Zadávací katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

### Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce bude porovnat daňové zatížení fyzických osob v České republice a na Slovensku.

Zásady:

- Daňový systém v České republice a na Slovensku.
- Teoretický způsob zdanění fyzických osob v České republice a na Slovensku.
- Komparace daňového zatížení fyzických osob v České republice a na Slovensku.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

**MACHÁČEK, I.** Fyzické osoby a daň z příjmů 2012. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-711-7.


**MARKOVÁ, H.** Daňové zákony: úplná znění platná k 1.1.2013. Praha: GRADA, 1999. ISBN 978-80-247-3206-0.

**SCHULTZOVÁ, A.** Daňovníctvo (Daňová teorie a politika I.). Bratislava: IURA EDITION, 2011. ISBN 978-80-8078-407-2.

**ŠIROKÝ, J.** Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace v EU se základními judikáty SD EU, včetně zpracování Lisabonské smlouvy a novelizací směrnice 2006/112/ES. Praha: LINDE, 2012. ISBN 978-80-7201-881-9.

**VANČUROVÁ, A. a LÁCHOVÁ L.** Daňový systém ČR 2012. Praha: VOX, 2012. ISBN 978-80-87480-05-2.

Vedoucí bakalářské práce:

**Ing. František Sejkora** 

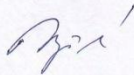
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce:

**1. října 2013**

Termín odevzdání bakalářské práce:

**30. dubna 2014**



doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.  
děkanka

L.S.



doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.  
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. října 2013

## **PROHLÁŠENÍ**

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 26. 6. 2014

Věra Juráková

## **PODĚKOVÁNÍ**

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Ing. Františku Sejkorovi za odbornou pomoc, vstřícný přístup a cenné připomínky, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce.

## **ANOTACE**

*Tato bakalářská práce se zaměřuje na porovnání daňového zatížení příjmů fyzických osob v České republice a na Slovensku, konkrétně pak na zdaňování příjmů ze závislé činnosti. Teoretická část práce stručně popisuje daňové soustavy obou uvedených zemí a podrobně se zabývá problematikou daně z příjmů fyzických osob na území České republiky a Slovenska. V praktické části jsou analyzovány oba systémy zdaňování příjmů prostřednictvím praktických příkladů, které mají demonstrovat dopady daňového působení na zaměstnance jako daňového poplatníka a poukázat na nejvýraznější rozdíly ve zdaňování příjmů ze závislé činnosti mezi těmito srovnávanými zeměmi.*

## **KLÍČOVÁ SLOVA**

*daň z příjmů, fyzická osoba, daňová povinnost, Česká republika, Slovensko*

## **TITLE**

*Comparison of income tax of physical persons in the Czech Republic and Slovakia*

## **ANNOTATION**

*This bachelor thesis is focused on comparison of tax burden income of physical persons in the Czech Republic and Slovakia – mainly on tax systems for employees. Theoretical part of this thesis briefly describes tax systems of both mentioned countries and in detail talks about the subject of income tax of physical persons in both Czech Republic*

*and Slovakia. The second, practical part shows on practical examples the analysis of both taxing systems. These examples should show the impact of the taxes paid by employees. This should also emphasise the most significant differences in tax systems for employees, between both compared countries.*

## **KEYWORDS**

*Income tax, physical person, tax liability, Czech Republic, Slovak Republic*

# OBSAH

<b>Úvod</b> .....	<b>12</b>
<b>1 Obecné vymezení základních pojmů</b> .....	<b>13</b>
1.1 Charakteristika daně.....	13
1.1.1 Úloha daní v ekonomice .....	13
1.2 Charakteristika daňové soustavy a daňového systému .....	14
<b>2 Daňová soustava České republiky</b> .....	<b>15</b>
2.1 Struktura daňové soustavy .....	15
2.2 Vztah daní a státního rozpočtu ČR.....	17
<b>3 Problematika daně z příjmů fyzických osob v České republice</b> .....	<b>19</b>
3.1 Základní konstrukční prvky daně z příjmu FO .....	20
3.1.1 Poplatník daně.....	20
3.1.2 Předmět daně.....	21
3.1.3 Příjmy vyňaté z předmětu daně .....	21
3.1.4 Příjmy osvobozené od daně .....	22
3.1.5 Základ daně.....	22
3.2 Charakteristika dílčích daňových základů .....	23
3.3 Nezdánitelné části základu daně .....	26
3.4 Odčitatelné položky .....	27
3.5 Sazba daně.....	27
3.6 Slevy na dani .....	28
3.7 Daňové zvýhodnění.....	29
3.8 Stanovení celkové daňové povinnosti.....	30
3.9 Zálohy na daň.....	31
3.10 Daňové přiznání .....	32
<b>4 Daňová soustava Slovenské republiky</b> .....	<b>34</b>
4.1 Struktura daňové soustavy .....	34
4.2 Vztah daní a státního rozpočtu Slovenské republiky .....	35

<b>5</b>	<b>Problematika daně z příjmů FO ve Slovenské republice.....</b>	<b>37</b>
5.1	Základní konstrukční prvky daně z příjmu FO na Slovensku.....	37
5.1.1	Poplatník daně.....	37
5.1.2	Předmět daně.....	37
5.1.3	Příjmy vyňaté z předmětu daně .....	38
5.1.4	Příjmy osvobozené od daně .....	38
5.1.5	Základ daně.....	38
5.2	Charakteristika dílčích daňových základů .....	38
5.3	Nezdanitelné části základu daně .....	42
5.4	Sazba daně z příjmu .....	43
5.5	Daňový bonus.....	44
5.6	Stanovení celkové daňové povinnosti.....	45
5.7	Zálohy na daň.....	45
5.8	Daňové přiznání .....	46
<b>5</b>	<b>Komparativní analýza daně z příjmů FO v České republice a na Slovensku.....</b>	<b>47</b>
5.1	Porovnání daňového zatížení poplatníků s minimálními příjmy .....	47
5.2	Porovnání daňového zatížení poplatníků s průměrnými příjmy .....	53
5.3	Porovnání daňového zatížení poplatníků s nadprůměrnými příjmy .....	58
<b>5</b>	<b>Shrnutí příkladů.....</b>	<b>65</b>
	<b>Závěr.....</b>	<b>70</b>
	<b>Použitá literatura .....</b>	<b>72</b>



## SEZNAM OBRÁZKŮ

<b>Obrázek 1</b> Členění přímých daní v ČR .....	15
<b>Obrázek 2</b> Členění nepřímých daní v ČR .....	16
<b>Obrázek 3</b> Struktura celkových příjmů státního rozpočtu ČR 2012 .....	17
<b>Obrázek 4</b> Znázornění podílu daňových příjmů na celkových příjmech SR v ČR (2012) .....	18
<b>Obrázek 5</b> Vývoj počtu daňových subjektů evidovaných k dani z příjmů FO v ČR.....	19
<b>Obrázek 6</b> Vývoj nejvyšších sazeb daně z příjmů FO v ČR a v průměru EU .....	28
<b>Obrázek 7</b> Struktura daňové soustavy Slovenské republiky .....	34
<b>Obrázek 8</b> Struktura celkových příjmů státního rozpočtu SR 2012.....	35
<b>Obrázek 9</b> Znázornění podílu daňových příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu v SR (2012).....	36
<b>Obrázek 10</b> Přehled složek hrubé mzdy u poplatníků s minimálními příjmy v ČR a SR v (%) .....	53
<b>Obrázek 12</b> Přehled složek hrubé mzdy u poplatníků s nadprůměrnými příjmy v ČR a SR v (%) .....	64
<b>Obrázek 13</b> Porovnání ZD a daně z příjmu u vybraných poplatníků v ČR a SR .....	65
<b>Obrázek 14</b> Znázornění podílu daně z příjmů na hrubých příjmech poplatníků v závislosti na počtu vyživovaných dětí .....	68
<b>Obrázek 15</b> Znázornění podílu celkového daňového zatížení na hrubých příjmech poplatníků v závislosti na počtu vyživovaných dětí.....	69

## SEZNAM TABULEK

<b>Tabulka 1</b> <i>Skutečné příjmy státního rozpočtu ČR v roce 2012 (v mil. Kč)</i> .....	18
<b>Tabulka 2</b> <i>Výpočet celkového základu daně z příjmů FO</i> .....	23
<b>Tabulka 3</b> <i>Přehled paušálních výdajů fyzických osob</i> .....	25
<b>Tabulka 4</b> <i>Příklady příjmů z kapitálového majetku</i> .....	25
<b>Tabulka 5</b> <i>Seznam vybraných nezdanielných částí základu daně pro rok 2014</i> .....	27
<b>Tabulka 6</b> <i>Struktura výpočtu daňové povinnosti</i> .....	31
<b>Tabulka 7</b> <i>Stanovení záloh na daň z příjmu FO</i> .....	32
<b>Tabulka 8</b> <i>Skutečné příjmy státního rozpočtu v roce 2012 v SR (v tis. Eur)</i> .....	36
<b>Tabulka 9</b> <i>Výpočet nezdanielné části ZD na poplatníka a na manžela/lku za ZO 2013</i> .....	42
<b>Tabulka 10</b> <i>Přehled jednotlivých sazeb daně z příjmů FO a PO pro ZO 2013</i> .....	43
<b>Tabulka 11</b> <i>Stanovení celkové daňové povinnosti</i> .....	45
<b>Tabulka 12</b> <i>Výpočet záloh na daň z příjmu FO</i> .....	46
<b>Tabulka 13</b> <i>Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmů a čisté mzdy poplatníka č. 1</i> .....	48
<b>Tabulka 14</b> <i>Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 1</i> .....	49
<b>Tabulka 15</b> <i>Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmů a čisté mzdy poplatníka č. 2</i> .....	50
<b>Tabulka 16</b> <i>Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 2</i> .....	51
<b>Tabulka 17</b> <i>Výpočet čistého ročního příjmu poplatníka č. 1 (ČR)</i> .....	52
<b>Tabulka 18</b> <i>Výpočet čistého ročního příjmu poplatníka č. 2 (SR)</i> .....	52
<b>Tabulka 19</b> <i>Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy poplatníka č. 3</i> .....	54
<b>Tabulka 20</b> <i>Výpočet celkové daňové povinnosti poplatníka č. 3</i> .....	55
<b>Tabulka 21</b> <i>Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy poplatníka č. 4</i> .....	56
<b>Tabulka 22</b> <i>Výpočet celkové daňové povinnosti poplatníka č. 4</i> .....	56
<b>Tabulka 23</b> <i>Výpočet čistého ročního příjmu poplatníka č. 3 (ČR)</i> .....	57
<b>Tabulka 24</b> <i>Výpočet čistého ročního příjmu poplatníka č. 4 (SR)</i> .....	57
<b>Tabulka 25</b> <i>Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy poplatníka č. 5</i> .....	59
<b>Tabulka 26</b> <i>Výpočet celkové daňové povinnosti poplatníka č. 5</i> .....	60
<b>Tabulka 28</b> <i>Výpočet celkové daňové povinnosti poplatníka č. 6</i> .....	62
<b>Tabulka 29</b> <i>Výpočet čistého ročního příjmu poplatníka č. 5 (ČR)</i> .....	63
<b>Tabulka 30</b> <i>Výpočet čistého ročního příjmu poplatníka č. 6 (SR)</i> .....	63
<b>Tabulka 31</b> <i>Výpočet efektivní sazby daně a efektivního zdanění u poplatníků s 2 dětmi</i> .....	66
<b>Tabulka 32</b> <i>Výpočet efektivní sazby daně a efektivního zdanění u bezdětných poplatníků</i> .....	67

## SEZNAM ZKRATEK

Aj.	A jiné
Č.	Číslo
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DP	Daňová povinnost
DPH	Daň z přidané hodnoty
DZD	Dílčí základ daně
€	Euro (měna)
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
HDP	Hrubý domácí produkt
Kč	Koruna česká (měna)
Max.	Maximum
Min.	Minimum
Např.	Například
PO	Právnícká osoba
SP	Sociální pojištění
SR	Slovenská republika
SZ	Sociální zabezpečení
Tzv.	Takzvané
Z. z.	Zbierka zákonov
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
ZO	Zdaňovací období
ZP	Zdravotní pojištění
ZTP/P	Osoby zvlášť těžce postižení s průvodcem

## Úvod

Daně jsou významným ekonomickým nástrojem v tržním hospodářství, neboť zabezpečují hlavní příjmovou stránku státního rozpočtu. Pokud bude existovat jakýkoliv stát, bude potřebovat ke svému působení určité finanční prostředky. Nicméně stát nevybírá daně jen za účelem financování svých výdajů, ale také proto, aby zajistil zmírnění sociálních nerovností mezi obyvatelstvem.

S daněmi se setkáváme v běžném životě dnes a denně, ať už se jedná o odvod nepřímých daní u zboží a služeb nebo o odvod přímých daní z příjmů poplatníků. Patrně nejznámější daní daňového systému je právě zmiňovaná daň z příjmu. Tato daň není mezi poplatníky příliš populární, a to i přestože respektuje platební schopnost poplatníků a svou progresivitou odpovídá principu daňové spravedlnosti. Je to dáno tím, že na rozdíl od daní nepřímých je více viditelná, a díky své progresivitě postihuje více úspěšnější poplatníky. S touto daní jsou také úzce spjaty časté reformy a to nejen u nás, ale také na Slovensku.

Právě Česká republika a Slovensko jsou země, které spadaly dříve pod jeden stát, a proto i v současnosti jejich problematika daně z příjmu má mnoho společných znaků. Podobnost základních konstrukčních prvků této daně vytváří vhodné podmínky pro komparaci, a je tedy důvodem k výběru Slovenské republiky pro účely srovnání s Českou republikou.

Cílem této práce je analýza zdaňování příjmů fyzických osob v České republice a na Slovensku, konkrétně pak zdaňování příjmů ze závislé činnosti a následná komparace zdaňování těchto příjmů v obou zemích.

Teoretická část práce se bude věnovat obecné problematice daní, vymezení základních pojmů, které jsou nezbytné k dosažení cílů práce, charakteristice daňové soustavy České republiky a Slovenska a podrobně problematice daní z příjmů fyzických osob v obou zemích.

Praktická část se bude zaměřovat na srovnání české a slovenské daňové legislativy na konkrétních poplatnících daně z příjmů fyzických osob. Analýza bude prováděna z pohledu několika příjmových kategorií, kde bude porovnáována výsledná daňová povinnost a čistý roční příjem poplatníků, kterým bude přidělena přibližně stejná osobní situace. Pozornost bude věnována především srovnání a poukázání na odlišnosti v konstrukci daňového základu a ve výpočtu celkové daňové povinnosti poplatníků v České republice a na Slovensku.

# 1 Obecné vymezení základních pojmů

## 1.1 Charakteristika daně

Definici daně najdeme v mnoha publikacích od různých autorů. Avšak nejvíce autorů používá následující charakteristiku daně:

*„Daň je definována jako povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností.“* [4]

**Neúčelovost** daně znamená, že peněžní příjmy z daní nemají předem stanovený účel financování. Příjmy z daní se stávají pouze součástí celkových příjmů veřejného rozpočtu.

**Neekvivalentnost** daně značí, že neexistuje nárok na adekvátní protihodnotu za daň, která byla poplatníkem zaplácena. [4]

### 1.1.1 Úloha daní v ekonomice

Všeobecně vzato daně jsou důležité pro fungování všech států. Jejich hlavní úkol spočívá v zabezpečení příjmů do veřejných rozpočtů, které stát následně potřebuje na státní nákupy veřejných statků a služeb, administrativní zajištění chodu veškerých státních institucí, správné fungování systému sociálního zabezpečení a spoustu dalších nezbytných činností, které stát používá k realizaci 4 hlavních ekonomických funkcí veřejných financí: fiskální, alokační, redistribuční, stabilizační. [10]

**Fiskální funkce** je nejdůležitější a historicky nejstarší funkcí. Jejím úkolem je získávat finanční prostředky do veřejných rozpočtů, z nichž jsou pak financovány veřejné výdaje (např. bezpečnost, soudnictví, obrana, školství, kultura). [4,2]

**Alokační funkce** se uplatňuje v případech, kdy tržní mechanismy nejsou schopny zajistit efektivnost v alokaci zdrojů (např. v případech nedokonalé konkurence). Daně mohou tento nedostatek korigovat a zabezpečit umístění prostředků tam, kde je to nezbytné.

**Redistribuční funkce** daňové soustavy je důležitá zejména proto, že společnost vnímá rozdělení důchodů a bohatství vzniklých fungováním trhu za nespravedlivé. Základním úkolem veřejných daní je přesunout část důchodů a bohatství směrem od bohatších jedinců k chudším.

**Stabilizační funkce** daní (někdy označována za ekonomickou funkci) je součástí hospodářské politiky státu. Prostřednictvím této funkce dochází ke zmírňování cyklických výkyvů v ekonomice s cílem zajištění dostatečné zaměstnanosti a cenové stability v příslušném státě. Využití stabilizační funkce daní závisí na konkrétní ekonomické politice státu. [4]

## 1.2 Charakteristika daňové soustavy a daňového systému

Daňový systém a daňová soustava jsou mimořádně frekventovanými pojmy používanými v souvislosti s daňovou problematikou. Jedná se o pojmy, jejichž význam i obsah je velmi podobný a proto bývají zaměňovány nebo považovány za totožné. Literatura tyto pojmy striktně rozlišuje a rozhodně je nepovažuje za synonyma. [4]

*„Daňová soustava představuje souhrn daní vybíraných v určitém státě v určitém čase.“*

Jednotlivě daně jsou podrobně upravovány daňovými zákony příslušného státu. Hlavní faktory, které ovlivňují strukturu daňové soustavy, jsou velikost státu, územní členění daného státu a také způsob výběru daní.

Daňová soustava se neustále vyvíjí ve všech státech a v průběhu platnosti jednotlivých zákonů dochází a bude docházet k jejich novelizaci. Tato novelizace se nejčastěji týká úprav daňových sazeb a to ve všech, i daňově zcela konsolidovaných státech.

**Daňový systém** je chápán v širším pojetí než daňová soustava, neboť mimo daňové soustavy také obsahuje specifický systém institucí, jejichž úkolem je zabezpečit správu daní, jejich vyměňování, vymáhání a kontrolu a také systém nástrojů, které tyto instituce uplatňují ve vztahu k daňovým subjektům. [10]

*„Daňový systém je možno definovat, jako souhrn a strukturu všech daní, které se na daném území, zpravidla státním, vybírají.“ [2]*

## 2 Daňová soustava České republiky

Daňová soustava České republiky je ve svých hlavních znacích podobná soustavám většiny vyspělých zemí, zejména evropských. Její struktura je vytvořena na základě ekonomických, politických a sociologických faktorů, které daňovou soustavu výrazně ovlivňují. Konstrukce daňové soustavy ČR je podrobněji rozebrána v další podkapitole.

### 2.1 Struktura daňové soustavy

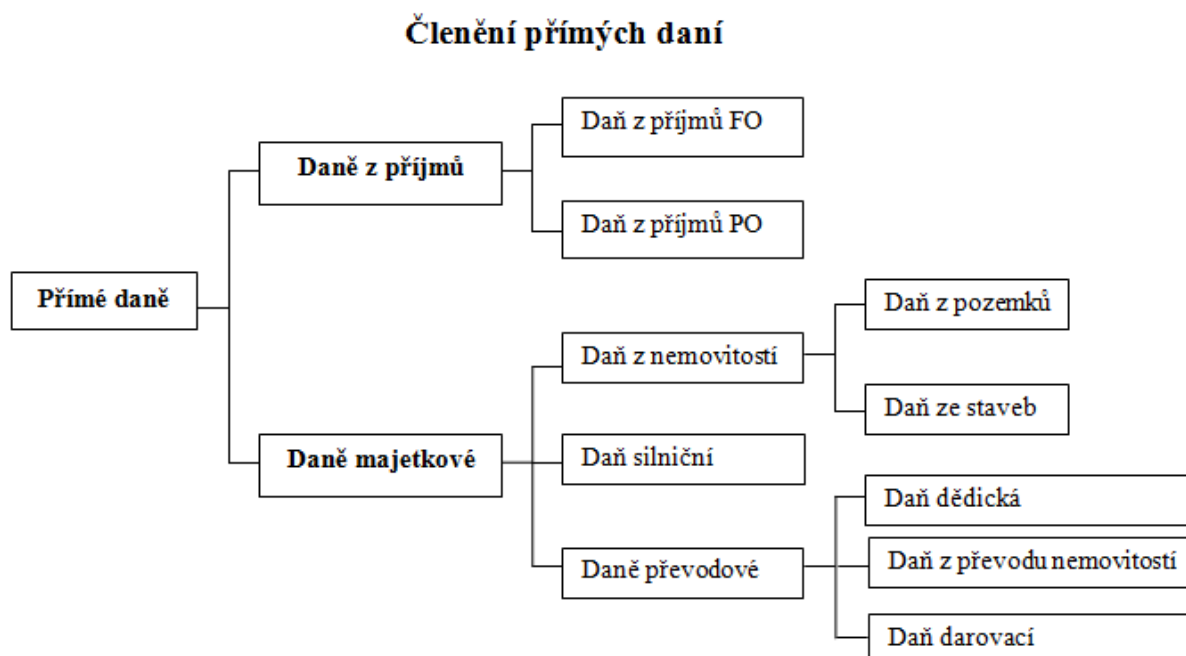
Daně můžeme třídit podle mnoha různých klasifikací, například podle subjektu daně, dle stupně progrese daní, dle způsobu jejich úhrady apod. Patrně nejznámější členění daní je z hlediska vazby na důchod poplatníka (přímé a nepřímé daně).

- **Přímé daně**

Přímé daně jsou považovány za daně adresné, neboť nositelem těchto daní je poplatník, který je hradí na úkor svého důchodu nebo majetku a dopadají na něho přímo – formou daně.

Jako další charakteristický rys přímých daní je to, že neexistuje žádný legální způsob, který by umožňoval převedení této daně na jiný daňový subjekt. [10]

Podrobnější členění přímých daní je zobrazeno v následujícím schématu.



Obrázek 1 Členění přímých daní v ČR

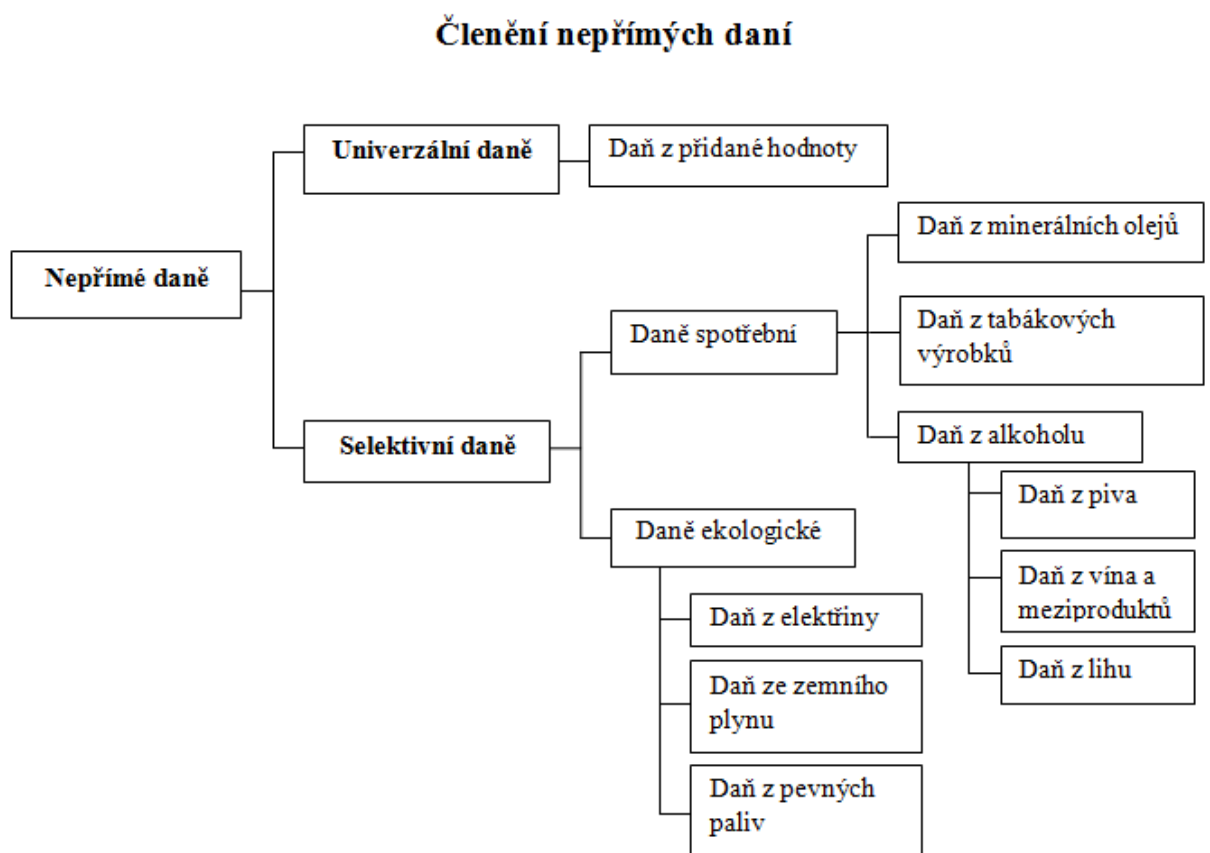
Zdroj: vlastní zpracování podle [1]

- **Nepřímé daně**

Předmětem nepřímých daní je spotřeba určitého zboží nebo služeb. Jejich podstatou je to, že jsou skryté v cenách zboží a služeb a nositel daňového břemene není totožný s plátcem daně. Například u spotřební daně dochází k přenesení daňové povinnosti z výrobce na spotřebitele.

Dalším charakteristickým rysem nepřímých daní je to, že neberou ohled na finanční situaci obyvatel, poněvadž sazba daně je vyměřována ve stejné výši osobám s nadprůměrnými i minimálními příjmy. [10]

Detailnější členění nepřímých daní je znázorněno v následujícím schématu.



**Obrázek 2** Členění nepřímých daní v ČR

*Zdroj: vlastní zpracování podle [1]*

- **Ostatní platby mající charakter daní**

Z ekonomického pohledu patří mezi daně i **cla**, neboť se jedná o povinnou neúčelovou platbu do státního rozpočtu, placenou při přechodu zboží nebo služby přes hranici státu. V současné době se většinou setkáváme pouze s cly z dovozu, jejichž úkolem je omezit dovoz určitého zboží nebo služeb do země nebo cenově zvýhodnit tuzemskou produkci.



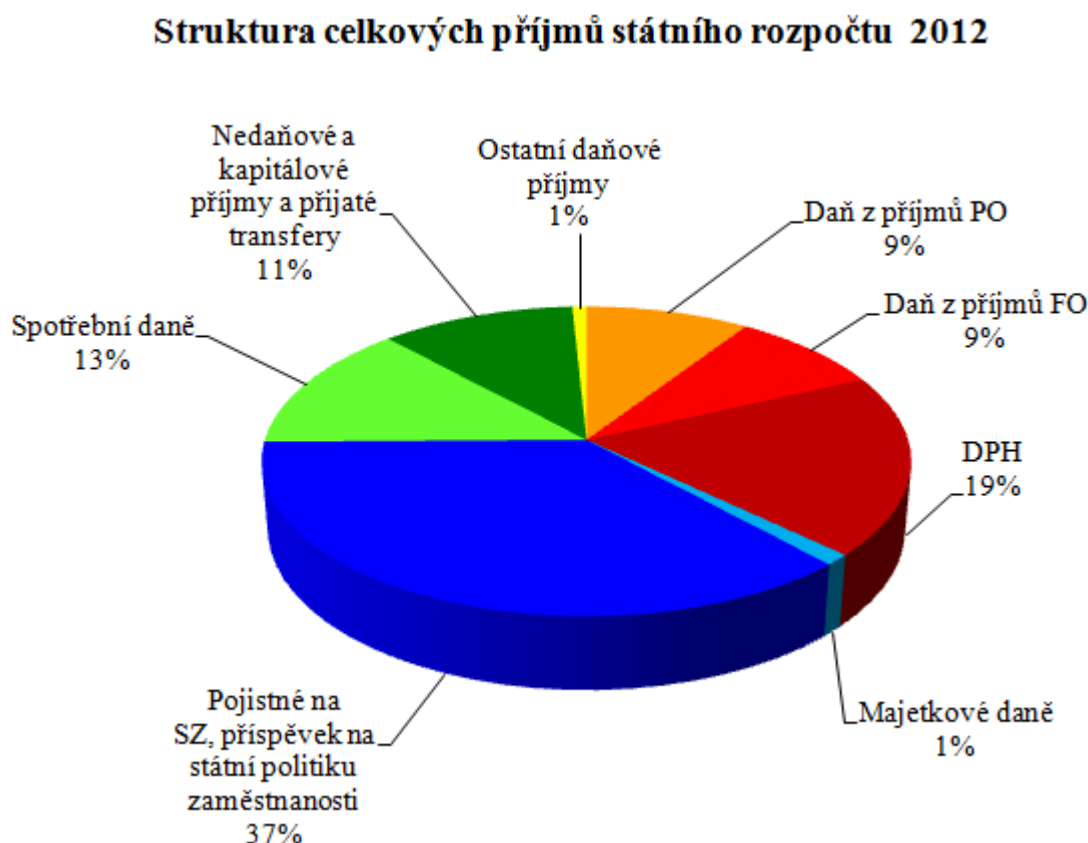
Za odvody daňového charakteru jsou také považovány **místní poplatky**, které spadají do rozpočtů jednotlivých obcí. Jedná se například o ubytovací poplatky nebo poplatky za likvidaci komunálního odpadu.

Další příspěvky, které nesplňují přesné podmínky pro zařazení do kategorie daní, jsou **pojistné na sociální zabezpečení a příspěvky na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění**. Mezi daně je řadí hlavně povinnost jejich placení, poněvadž výše příspěvku se odvíjí převážně od výše důchodu, obdobně jako u daní. [4]

## 2.2 Vztah daní a státního rozpočtu ČR

Jak již bylo uvedeno, daně jsou velmi důležitým příjmem státního rozpočtu. Mezi hlavní faktory ovlivňující vývoj výnosů ve státním rozpočtu patří hrubý domácí produkt, inflace, úroveň mezd, struktura spotřeby domácností i podniků, výše dovozů, počet ekonomicky aktivních obyvatel a spousta dalších.

Kompletní struktura příjmů státního rozpočtu v České republice je znázorněna na obrázku 3.



**Obrázek 3** Struktura celkových příjmů státního rozpočtu ČR 2012

*Zdroj: vlastní zpracování podle [19]*

Z obrázku 3 je na první pohled patrné, že nejvyšší položkou státního rozpočtu v roce 2012 bylo pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, na kterém bylo vybráno téměř 277,3 mld. Kč. Tato položka se podílí na celkových příjmech státního rozpočtu skoro 40 %. Při porovnání poměrů přímých a nepřímých daní, dojdeme k závěru, že nepřímé daně tvoří větší část příjmů státního rozpočtu než daně přímé a to téměř o 40 %. Nejvyšším příjmem z daní nepřímých je daň z přidané hodnoty, která přispěla do státního rozpočtu částkou 143,4 mld. Kč. Větší část příjmů přímých daní tvoří daně důchodové, které tvoří téměř jednu pětinu daňových příjmů celkového státního rozpočtu.

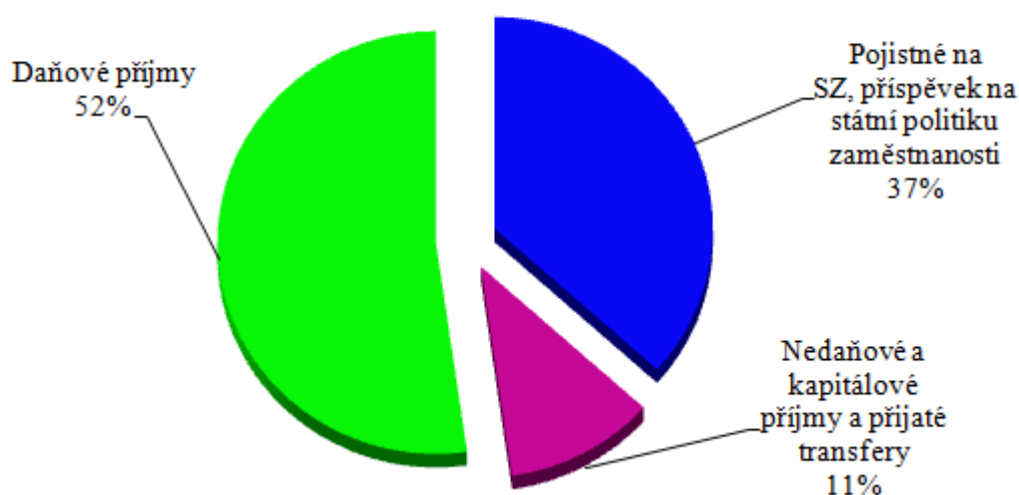
Obrázek 4 a tabulka 1 znázorňuje, v jakém poměru se daňové příjmy podílí na celkových příjmech státního rozpočtu v ČR. Na první pohled je z obrázku patrné, že daňové příjmy tvoří více než polovinu celkových příjmů ve státním rozpočtu ČR.

**Tabulka 1** Skutečné příjmy státního rozpočtu ČR v roce 2012 (v mil. Kč)

Daňové příjmy	Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery	Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	Celkové příjmy
395 821	84 010	277 313	<b>757 144</b>

*Zdroj: Vlastní zpracování podle [19]*

### Podíl daňových příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu



**Obrázek 4** Znázornění podílu daňových příjmů na celkových příjmech SR v ČR (2012)

*Zdroj: vlastní zpracování podle [19]*

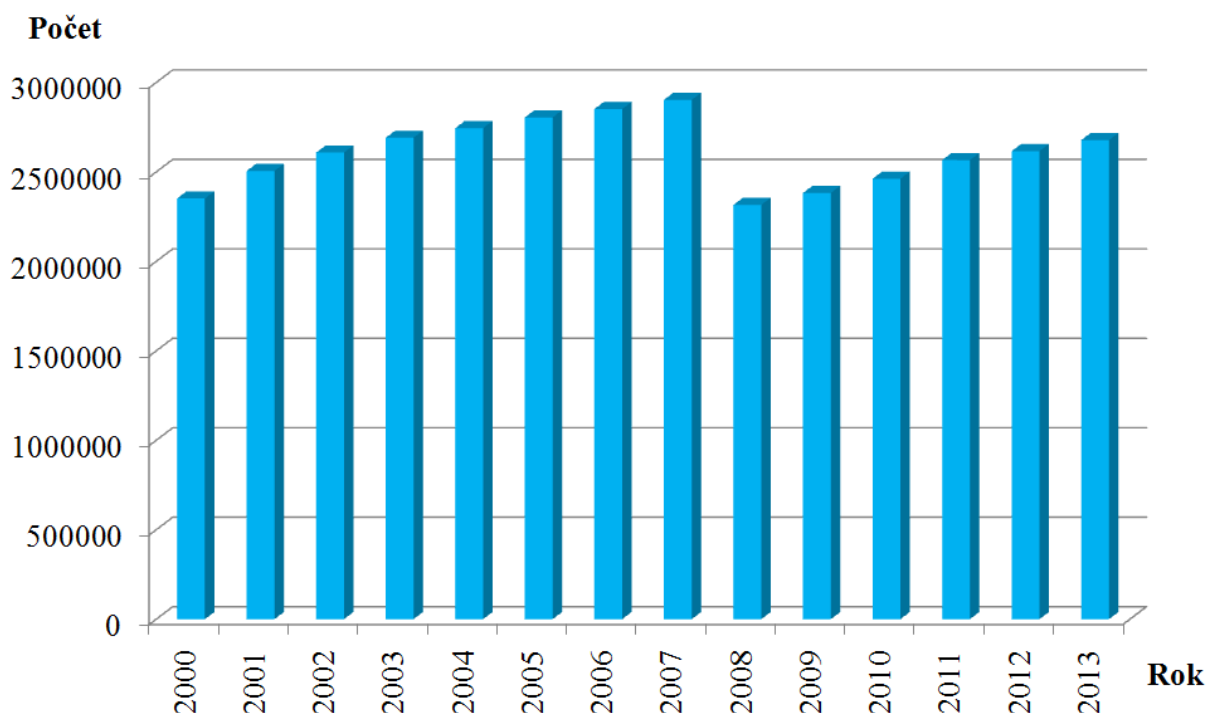
### 3 Problematika daně z příjmů fyzických osob v České republice

Osobní důchodová daň patří bezpochyby k nejsložitějším a nejznámějším daním daňové soustavy, se kterými je možné se setkat. Na tuto daň se kladou nejvyšší požadavky z několika důvodů. Zejména má zohlednit sociální postavení poplatníka, a tím umožnit redistribuci vytvořeného důchodu od osob s vyššími příjmy k osobám s nižšími příjmy. Daň z příjmů FO je také dlouhodobě stabilizujícím prvkem daňových příjmů veřejných rozpočtů a její výnos v podstatě kopíruje růst objemu mezd v ČR.

Této dani podléhají všechny zdanitelné příjmy jednotlivců, tedy veškeré příjmy po odečtení příjmů vyňatých a osvobozených od daně.

Základní právní předpis, který upravuje daň z příjmu v ČR je zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. První část tohoto zákona je věnována zdanění příjmů FO a druhá část zdanění příjmů PO.

**Vývoj počtu daňových subjektů evidovaných k dani z příjmů FO**



**Obrázek 5** Vývoj počtu daňových subjektů evidovaných k dani z příjmů FO v ČR

*Zdroj: vlastní zpracování podle [22]*

Na obrázku 5 je znázorněn počet daňových subjektů evidovaných k dani z příjmů FO v ČR v letech 2000 – 2013. Údaje o počtu daňových subjektů evidovaných k dani z příjmů FO zahrnují veškeré držitele živnostenského oprávnění, které provozují podnikatelskou činnost na území ČR, nebo dosahují příjmů z podnikatelské činnosti a zároveň ze zaměstnání. Při hodnocení vývoje počtu daňových subjektů je na první pohled zřejmé, že v roce 2008 došlo k výraznému poklesu počtu podnikatelů a to téměř o 21 %. Tento pokles byl jednoznačně způsoben finanční a navazující ekonomickou krizí, která se negativně promítla nejen v oblasti podnikání a s ním souvisejícím odvodem daní do státního rozpočtu, ale také v mnoha dalších oblastech (např. nezaměstnanost, bankovníctví, kapitálové trhy). Od roku 2009 má počet plátců daně z příjmu FO pozvolný rostoucí trend, přičemž hodnota, která byla naměřena v roce 2007, nebyla dosud dosažena. Porovnáme-li tempo růstu počtu daňových subjektů evidovaných k dani z příjmů FO mezi lety 2000 – 2013, dojdeme k závěru, že navzdory ekonomické recesi, která proběhla ve 4. čtvrtletí 2008, dochází v současnosti ke srovnatelnému nárůstu těchto osob jako před obdobím hospodářské krize.

### **3.1 Základní konstrukční prvky daně z příjmu FO**

V této podkapitole jsou podrobně vymezeny základní konstrukční prvky daně z příjmů FO, mezi které patří: poplatník daně, předmět daně, příjmy osvobozené od daně a základ daně.

#### **3.1.1 Poplatník daně**

Poplatníkem daně z příjmů FO jsou všechny FO bez ohledu na jejich věk, občanství nebo jejich charakter příjmů (např. ze závislé činnosti, podnikání, kapitálového majetku apod.). Jak uvádí daňový řád, poplatníkem daně z příjmu FO je každá FO, jejíž příjmy přímo podléhají dani.

Základem pro posouzení toho, zda příjmy poplatníka podléhají daňové povinnosti v České republice, je rozhodné, zdali je poplatník rezidentem v České republice či ne.

**Daňoví rezidenti** jsou osoby, jejichž bydliště se nachází na území České republiky, nebo se zde obvykle zdržují (minimálně 183 dní v kalendářním roce). Daňovým rezidentem se tedy rozumí poplatník s neomezenou daňovou povinností, jehož daňová povinnost se váže na veškeré příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR a v zahraničí.

**Daňoví nerezidenti** jsou poplatníci, kteří nesplňují podmínky daňových rezidentů a mají příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR. Jejich daňová povinnost je omezená a jsou poplatníky daně z příjmů pouze ze zdrojů na území ČR.

Za daňové nerezidenty jsou také považováni poplatníci, kteří se zde obvykle zdržují alespoň 183 kalendářních dnů v roce a pobývají zde za účelem studia nebo léčení.

V rámci zamezení dvojího zdanění téhož příjmu v ČR jsou přijaty určité metody, které mají této skutečnosti předejít. Základní metodou pro zabránění dvojího zdanění stejného příjmu je metoda zápočtu daně zaplacené v zahraničí. Tato metoda spočívá v možnosti odečtení zaplacené daně v zahraničí od vypočtené daně v ČR, nejvýše však do částky daně z příjmu připadající na příjmy plynoucí ze zahraničí. [15]

### **3.1.2 Předmět daně**

Podle ZDP se předmětem daně rozumí souhrn všech příjmů, které podléhají zdanění. Příjem může být peněžní i naturální dosažený i směnou.

Naturální příjem je oceňován cenou obvyklou podle zákona o oceňování. Obvyklou cenou se rozumí cena, která by byla dosažena při prodeji stejného, případně podobného majetku či služby v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni ocenění. Při oceňování se musí brát zřetel na všechny okolnosti, které nějakým způsobem ovlivňují cenu majetku nebo služby např. druh, jakost, případně také míra opotřebení. [13]

Příjmy FO jsou rozděleny zákonem podle hlavních zdrojů těchto příjmů do pěti kategorií:

- „*příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§ 6),*
- *příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7),*
- *příjmy z kapitálového majetku (§ 8),*
- *příjmy z pronájmu (§ 9),*
- *ostatní příjmy (§ 10).*“ [15]

Příčinou tohoto rozdělení jsou podstatné rozdíly při výpočtu dílčích základů daně.

### **3.1.3 Příjmy vyňaté z předmětu daně**

Z předmětu daně z příjmů fyzických osob jsou vyjmuty příjmy získané děděním a darováním, tyto příjmy jsou předmětem daně dědické a darovací.

Příjmy nepodléhající dani z příjmů FO jsou:

- příjmy plynoucí z nabytých akcií nebo podílových listů,
- příjmy získané zděděním, vydáním nebo darováním nemovité nebo movité věci,
- půjčky a úvěry,
- některá další, např. příjmy plynoucí z úprav rozsahu společného jmění manželů. [15]

### **3.1.4 Příjmy osvobozené od daně**

Některé příjmy, které jsou předmětem daně, mohou být od daně osvobozeny. V zákoně tyto příjmy najdeme v § 4 pod písmeny a) až zk). Jedná se převážně o příjmy získané prodejem majetku a práv po uplynutí určité doby od jejich nabytí a vychází z předpokladu, že v těchto případech nejde o pořízení a následný prodej s cílem dosažení zisku.

Vybrané příjmy osvobozené od daně:

- příjmy z prodeje rodinného domu nebo bytu, pokud v něm měl prodávající bydliště nejméně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem
- příjmy z prodeje nemovitostí, bytů nebo nebytových prostor výše neuvedených, pokud přesáhne doba mezi nabytím a prodejem dobu 5 let
- příjmy z prodeje movitých věcí (např. motorové vozidlo, letadlo nebo loď), přesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem nejméně 1 rok. Osvobození se nevztahuje na příjmy z prodeje movitých věcí, které jsou zařazeny v obchodním majetku.
- přijatá náhrada škody a pojistná plnění
- příjmy z nemocenského a důchodového pojištění, sociálního zabezpečení (např. podpora v nezaměstnanosti, dávky státní sociální podpory atd.) [15]

### **3.1.5 Základ daně**

Základem daně je rozdíl mezi příjmy, které jsou předmětem daně, a výdaji vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení. Do daňového základu se nezahrnují příjmy od daně osvobozené a také příjmy, z nichž je daň vybírána zvláštní sazbou daně ze samostatného základu.

Celkový základ daně je tvořen součtem dílčích základů daně podle jednotlivých druhů příjmů vymezených v § 6 až § 10. Dříve, než je možné jednotlivé dílčí daňové základy přípustně slučovat pro účely výpočtu celkového základu daně, je nezbytné každý dílčí daňový základ v souladu se ZDP určeným způsobem upravit. Zjednodušený přehled tvorby dílčích daňových základů udává tabulka 2.

**Tabulka 2** Výpočet celkového základu daně z příjmů FO

<p><b>Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7)</b>          - výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů /paušální výdaje          = dílčí daňový základ z příjmů ze samostatné činnosti</p>
<p><b>+ Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)</b>          = dílčí daňový základ z příjmů z kapitálového majetku</p>
<p><b>+ Příjmy z pronájmu (§ 9)</b>          - výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů /paušální výdaje          = dílčí daňový základ z příjmů z nájmu</p>
<p><b>+ Ostatní příjmy (§ 10)</b>          - výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů (podle druhů příjmů do výše druhu příjmů)          = Dílčí daňový základ z ostatních příjmů</p>
<p><b>= Souhrn dílčích daňových základů nebo daňová ztráta (kromě § 6)</b></p>
<p><b>+ Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků (§ 6)</b>          + pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti          + pojistné na veřejné zdravotní pojištění          = Dílčí daňový základ z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků</p>
<p>Souhrn daňových základů z § 7- § 10 (daňová ztráta)          + dílčí daňový základ z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků</p>
<p><b>= Celkový základ daně z příjmu fyzických osob</b></p>

*Zdroj: Vlastní zpracování podle [15]*

## 3.2 Charakteristika dílčích daňových základů

### a) Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků

Prostřednictvím tohoto dílčího základu daně se zdaňují zejména mzdy a platy, to znamená, že jde o příjem ze zaměstnání (z pracovněprávního, služebního, nebo členského poměru). Mezi příjmy ze závislé činnosti patří také funkční požitky (např. odměny za výkon funkce poslanců nebo senátorů), příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů společností s ručením omezeným a komanditistů komanditních společností, odměny členů statutárních orgánů právnických osob a některé další vymezené zákonem.

Dílčí základ daně §6 tvoří tyto příjmy nebo funkční požitky navýšené o hodnotu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které je povinen hradit zaměstnavatel. Vypočtený DZD z § 6 nelze kompenzovat se zápornými daňovými základy (se ztrátou), z jiných druhů příjmů.

#### **b) Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti**

Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti jsou v zákoně definovány jako příjmy, které plynou: ze živnostenského podnikání, ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, z jiné podnikatelské činnosti podle zvláštních právních předpisů (advokáti, auditoři, daňoví poradci, notáři apod.), z podílů na zisku společníkům v osobních obchodních společnostech. Do příjmů z § 7 také patří příjmy z užití nebo poskytnutí práv z duševního vlastnictví, příjmy z autorských práv, příjmy znalce či tlumočnicka, příjmy z pronájmu majetku, který slouží k podnikatelským účelům a další příjmy vymezené zákonem.

Způsob stanovení DZD z § 7 nemusí být pro všechny poplatníky stejný. Každý poplatník má právo volby ze dvou zákonných variant, jak se dobrat k DZD z §7. Jedna z možností jak si snížit příjmy podle § 7 je uplatnění skutečných výdajů, které poplatník prokazatelně vynaložil na dosažení, zajištění a udržení těchto příjmů. Druhou možností je stanovení výdajů prostřednictvím paušálu tedy procentem z příjmů. Poplatník v zásadě zvolí ten způsob, který mu umožňuje optimalizovat základ daně a zároveň výrazně sníží jeho daňovou povinnost.

#### Paušální výdaje

Paušální výdaje jsou pro většinu poplatníků nejjednodušší a často i nejvýhodnější způsob, jak uplatnit výdaje v daňovém přiznání. Netrápí se problémy s uznáváním některých sporných položek a dosažené příjmy sníží o zákonné procento z těchto příjmů. Další nespornou výhodou paušálních výdajů je to, že poplatníci nemusí uchovávat a evidovat doklady o výdajích souvisejících s podnikatelskou činností. Jedinou podmínkou je vést evidenci příjmů a pohledávek plynoucích z § 7, případně také evidenci DPH, je-li FO plátcem DPH. Ačkoliv výdaje stanovené procentem z příjmů mají spoustu zmíněných výhod, od roku 2013 to zcela tak úplně neplatí. Jedná se zejména o omezení absolutní výše výdajových paušálů u určitých typů příjmů a navíc nelze současně uplatnit daňové zvýhodnění na dítě a na manžela/lku, pokud součet DZD, u kterých byl uplatněn paušál, přesáhl polovinu celkového ZD.



Jak již bylo zmíněno, paušální výdaje se vypočítají procentem z dosažených příjmů za příslušné zdaňovací období. Procentuální výše výdajů je značně diferencovaná a závisí zejména na typu podnikatelské činnosti.

**Tabulka 3** Přehled paušálních výdajů fyzických osob

Příjmy	Paušální výdaje
Ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů ze živnostenského podnikání řemeslného	80 %
Z živnostenského podnikání	60 %
Z jiného podnikání	40 % (max. 800 tis. Kč)
Z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku	30 % (max. 600 tis. Kč)

*Zdroj: Vlastní zpracování podle [15]*

### c) Příjmy z kapitálového majetku

Do této kategorie příjmů patří zejména příjmy z držby kapitálu. Variant těchto příjmů je spousta, v tabulce 4 jsou uvedeny nejčastěji se vyskytující příjmy plynoucí z držby kapitálu.

**Tabulka 4** Příklady příjmů z kapitálového majetku

Typ příjmu	Technika zdanění
Podíly na zisku společníků kapitálových společností, komanditisty a členů družstev	Srážková daň
Úroky na podnikatelském účtu	Součást dílčího základu daně
Úroky na běžném nepodnikatelském účtu	Srážková daň
Úroky z poskytnutých úvěru nebo zápůjček	Součást dílčího základu daně
Úroky z vkladů na vkladních knížkách	Srážková daň
Dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem a plnění ze soukromého životního pojištění	Srážková daň

*Zdroj: Vlastní zpracování podle [15]*

Pro příjmy z kapitálového majetku je charakteristické, že jsou zdaněny přímo u zdroje tzv. srážkovou daní (15%), jak je vidět z výše uvedené tabulky. Z tohoto důvodu často nevstupují do DZD, protože srážkovou daní je daňová povinnost obvykle jednou provždy vyrovnána.

Dílčí základ daně § 8 tvoří pouze příjmy, které nelze snížit o příslušné výdaje, a tudíž není možné ani vykázat daňovou ztrátu z § 8. [6]

#### **d) Příjmy z pronájmu**

Příjmy z pronájmu patří do kategorie příjmů, kterých v dnešní době dosahuje značný počet poplatníků daně z příjmů FO. Jedná se zpravidla o příjmy z pronájmu jak nemovitých tak movitých věcí, které nejsou zapsány v obchodním majetku fyzické osoby.

Stanovení DZD z § 9 je obdobné jako u příjmů ze samostatné činnosti tzn., dosažené příjmy lze snížit o zákonné procento z příjmů nebo o výdaje ve skutečné výši. V současné době je paušální vyjádření výdajů ve výši 30 % avšak maximálně do částky 600 000 korun.

#### **e) Ostatní příjmy**

Mezi ostatní příjmy řadíme příjmy, které nebyly zachyceny v předchozích dílčích základech daně a netvoří samostatné základy daně. Jedná se především o příjmy příležitostného charakteru, které zahrnují:

- příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí,
- příjmy ze zemědělské výroby a lesního a vodního hospodářství, pokud se nejedná o podnikání,
- další nahodilé příjmy, které nejsou považovány za podnikání.

U příležitostných příjmů platí pravidlo, že pokud suma těchto příjmů nepřesáhne částku 20 000 Kč za zdaňovací období, jsou od daně osvobozeny.

Pro stanovení DZD z příjmů podle § 10 zákona je nezbytné porovnání příjmů se skutečnými výdaji, neboť u nich nelze vyčíslit ztrátu. Pro stanovení toho, zda jsou skutečné výdaje spojené s jednotlivým druhem příjmu uvedeným v § 10 vyšší než příjem, se posuzuje každý jednotlivý druh příjmů zvlášť. [15,8]

### **3.3 Nezdánitelné části základu daně**

Nezdánitelné části základu daně obsahují položky, které při splnění podmínek pro jejich uplatnění snižují kladný ZD fyzické osoby. Pokud by suma nezdanitelných částek přesáhla ZD, lze odečíst pouze částku rovnající se základu daně, zbývající část nezdanitelných položek nelze uplatnit. Hlavní princip veškerých daňových úlev spočívá zejména v zohlednění rodinné a sociální situace poplatníků této daně.

**Tabulka 5** Seznam vybraných nezdanitelných částí základu daně pro rok 2014

Nezdanitelná položka	Maximální částka odpočtu
Dary na veřejně prospěšné účely	10 % ze ZD (min. hodnota daru 2% ze ZD/ 1000 Kč)
Darování krve	2 000 Kč
Úroky z hypotečního úvěru nebo z úvěru ze stavebního spoření	300 000 Kč (ze všech úvěrů poplatníků v téže domácnosti)
Příspěvky na penzijní připojištění	12 000 Kč (úhrn zaplacených příspěvků – 12 000 Kč)
Příspěvky na životní pojištění	12 000 Kč
Členské odborové příspěvky	3 000 Kč (1,5 % z příjmů podle § 6)
Příspěvky na úhradu dalšího vzdělání	10 000 Kč 13 000 Kč osoby se zdravotním postižením 15 000 Kč osoby s těžším zdravotním postižením

*Zdroj: Vlastní zpracování podle [15]*

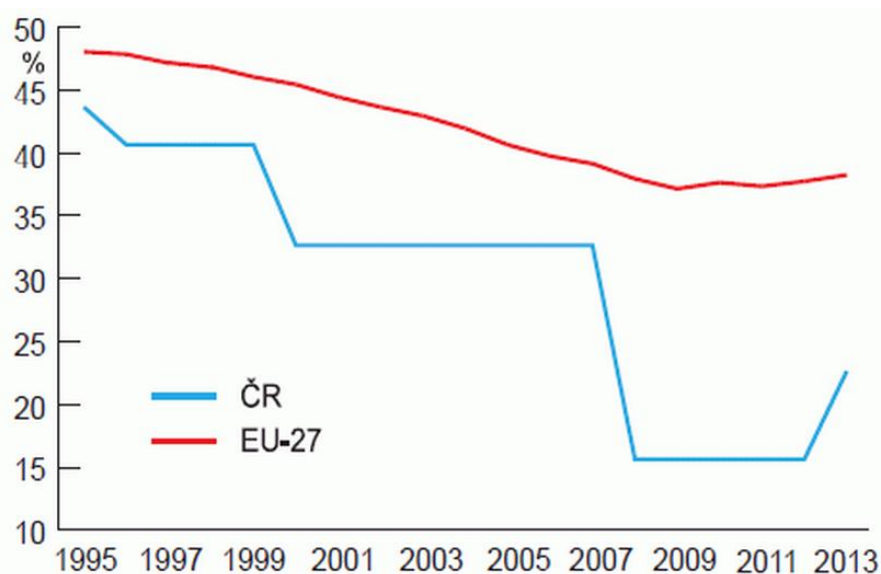
### 3.4 Odčitatelné položky

Odčitatelné položky představují prostor pro úspory daňových poplatníků, kteří vynakládají nebo budou vynakládat finanční prostředky na výzkum a vývoj případně na podporu odborného vzdělání nebo vykazovali daňovou ztrátu v posledních 5 ZO. Výše odpočtu daňové ztráty není ze zákona limitována, avšak dle ZDP daňovou ztrátu lze odečíst pouze od úhrnu DZD § 7 - § 10, nikoliv od celkového ZD a to nejdéle za 5 předchozích ZO. [15]

### 3.5 Sazba daně

Daň z příjmů FO se zjistí z upraveného ZD tj. zaokrouhleného na celá sta Kč dolů, za použití daňové sazby, která je od roku 2008 lineární ve výši 15%. Pro období 2013 – 2015 byla zavedena tzv. solidární daň (milionářská daň), která se týká pouze skupiny vysoce příjmových obyvatel tj. pro rok 2013 příjmy vyšší než 100 512 Kč. Solidární daň činí 7 % z kladného rozdílu mezi sumou příjmů plynoucích z § 6 a § 7 ZDP a 48násobkem průměrné mzdy, jež pro ZO 2013 činí 1 206 144 Kč. Hlavním důvodem pro zavedení solidárního zvýšení daně z příjmů fyzických osob bylo úsilí o snížení deficitu veřejných rozpočtů pod hranici 3 % vůči HDP a snaha rozložit dopady úsporných opatření na všechny skupiny obyvatel. Z výše uvedeného vyplývá, že příjmy FO v ČR jsou v současnosti zdaněny klouzavě progresivní sazbou daně, neboť pro všechny poplatníky neplatí stejná sazba daně. [21,18]

## Vývoj nejvyšších sazeb daně z příjmů FO v ČR a v průměru EU



**Obrázek 6** Vývoj nejvyšších sazeb daně z příjmů FO v ČR a v průměru EU

*Zdroj: Vlastní zpracování podle [21]*

Z výše uvedeného obrázku je patrné, že vývoj nejvyšších sazeb daně z příjmu FO má klesající trend nejen v ČR, ale i v průměru EU. Pokud vezmeme v potaz skutečnost, že průměr za Evropskou unii činil v roce 1995 téměř 48 %, v roce 2013 to bylo necelých 38 %, tedy o deset procentních bodů méně. V současnosti za nejvyšší sazbu daně z příjmu FO v ČR je považována základní sazba daně zvýšená o 7 %.

### 3.6 Slevy na dani

Slevy na dani umožňují legálně snížit konkrétní daňovou povinnost poplatníka na rozdíl od nezdanitelných částí základu daně a odčitatelných položek, kde dochází pouze ke snížení daňového základu. Daňová účinnost slevy je tak silnější, což má významný vliv při propočtu daňové optimalizace. O těchto daňových úlevách se dá zpravidla říci, že patří převážně mezi stěžejní solidaristické prvky daňové soustavy. [12]

Poplatník může vypočtenou daň za zdaňovací období 2013 snížit o tyto částky:

#### a) Sleva na poplatníka – 24 840 Kč

Tuto slevu může využít téměř každý poplatník daně z příjmů FO s výjimkou poplatníků, kteří k 1. 1. příslušného ZO pobírali starobní důchod. Sleva se vždy uplatňuje v roční výši a nezáleží přitom, kolik měsíců v roce výdělečná činnost poplatníka skutečně trvala.

**b) Sleva na manžela/lku – 24 840 Kč**

Slevu na manželku lze uplatnit za předpokladu, že její vlastní příjmy za ZO nepřesáhly 68 000 Kč a manželé žijí ve společné domácnosti. U manželky vlastníci průkaz ZTP/P lze snížit daňovou povinnost o 49 680 Kč. Do příjmů manželky se započítává zejména podpora v nezaměstnanosti, nemocenská, mateřská, náhrada mzdy při pracovní neschopnosti, invalidní i starobní důchod, výživné manžela/lky po rozvodu aj. Novinkou pro značnou část poplatníků využívající tuto slevu je skutečnost, že nelze tuto slevu kombinovat s paušálními výdaji z příjmů ze samostatné činnosti nebo z pronájmu, pokud suma těchto dílčích základů je vyšší než celkový vypočtený ZD.

**c) Sleva na invaliditu I. či II. stupně – 2 520 Kč**

**d) Sleva na invaliditu III. stupně – 5 040 Kč**

**e) Sleva pro držitele průkazu ZTP/P – 16 140 Kč**

**f) Sleva pro studenty – 4 020 Kč**

Nárok na tuto slevu má poplatník, který se soustavně připravuje na své budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem a to do dovršení věku 26 let. Za soustavnou přípravu na budoucí povolání se zpravidla považuje studium na středních a vysokých školách v ČR nebo i v zahraničí pod podmínkou schválení zahraniční školy ministerstvem školství.

Je na místě podotknout, že výše uvedené slevy si mohou uplatnit pouze poplatníci fyzické osoby, nikoliv právnické osoby a to pouze do výše jejich daňové povinnosti. [15]

### **3.7 Daňové zvýhodnění**

Další možností, jak legálně optimalizovat daňovou povinnost je využití daňového zvýhodnění na vyživované dítě. Poplatníci daně z příjmů FO mohou takto ušetřit nezanedbatelnou částku 13 404 Kč ročně (1 117 Kč měsíčně). Toto uplatnění je však také podmíněno několika zákonem specifikovaných podrobností, které poplatník musí splňovat. V první řadě je nutno zmínit, že daňové zvýhodnění nelze uplatnit u obou z rodičů, nýbrž jen u jednoho z nich. Další podmínkou pro uplatnění tohoto benefitu je fakt, že se jedná o dítě žijící s poplatníkem ve společné domácnosti, které nedosáhlo plné zletilosti a zároveň nemá ukončenou povinnou školní docházku nebo jehož věk nepřesáhl věkovou hranici 26 let a soustavně se připravuje na své budoucí povolání (musí být doloženo potvrzením o studiu).

Podle ZDP mají nárok na daňové zvýhodnění všichni poplatníci, kteří doručí do mzdové účtárny zaměstnavatele nebo přiloží k daňovému priznání kopii rodného listu svého dítěte a to již za daný měsíc, ve kterém se dítě narodilo. Avšak zásadní změnu přinesla novelizace ZDP v roce 2013, kdy došlo ke zrušení těchto benefitů u poplatníků, kteří si uplatňují paušální výdaje z příjmů ze samostatné činnosti nebo z pronájmu a součet těchto DZD je vyšší než polovina celkového ZD.

Daňové zvýhodnění lze uplatnit třemi možnými formami, které se odvíjí od výše daňové povinnosti:

- Sleva na dani – výsledná daň větší než 13 404 Kč se sníží o 13 404 Kč
- Daňový bonus – výsledná daň je nulová a sníží se o daňové zvýhodnění (tzv. záporná daň)
- Kombinace slevy na dani a daňového bonusu – výsledná daň menší než 13 404 Kč se sníží o slevu na dani až do nulové daňové povinnosti a zbylá část daňového zvýhodnění je daňovým bonusem

Pro vyplacení daňového bonusu existuje mnoho omezení. Získání daňového bonusu je jednak podmíněno dosažením jisté výše ročního příjmu a jednak absolutní částkou (musí činit minimálně 50 Kč, maximálně 60 300 Kč za zdaňovací období). Tento daňový bonus může uplatnit pouze poplatník (v jakékoliv výši uvnitř uvedeného absolutního rozpětí), který ve zdaňovacím období měl příjem z § 6 - § 9 ZDP alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy platné k 1. lednu příslušného ZO (tj. 48 000 Kč pro ZO 2013). [15]

### **3.8 Stanovení celkové daňové povinnosti**

Jak již bylo v předchozích poznámkách uvedeno, pro výpočet celkové daňové povinnosti je nezbytné správné stanovení celkového ZD. Takto vypočtený ZD je dále upravován o položky, které snižují jeho výši. Mezi tyto položky patří zejména nezdánitelné části ZD a odčitatelné položky. Celkový základ daně se zaokrouhlí na celé stokoruny dolů a vznikne upravený daňový základ. Takto upravený ZD se vynásobí sazbou daně tj. 15 %. U poplatníků, kteří mají tzv. nadlimitní příjmy (součet příjmů z § 6 a § 7 je vyšší než 1 206 144 Kč za ZO 2013), se zvýší daňová povinnost o 7 % z rozdílu mezi sumou příjmů plynoucí z § 6 a § 7 podle ZDP a výše uvedenou částkou. Vypočtenou daň z příjmů lze snížit o případné slevy na dani, avšak je nutné splnit podmínky stanovené ZDP pro uplatnění těchto slev (např. podepsané prohlášení k dani z příjmu FO). [15]

**Tabulka 6** *Struktura výpočtu daňové povinnosti*

<b>Základ daně z příjmů</b>
- nezdanitelné části základu daně
- odčitatelné položky
<b>= Celkový základ daně</b>
Zaokrouhlení neupraveného základu daně na celé stokoruny dolů
<b>= upravený základ daně</b>
* sazba daně (15 %) + součet příjmů § 6 a § 7 – 48 *Ø měsíční mzda (pouze u příjmů > 1 206 144 Kč) * sazba daně (7 %)
<b>= Daň z příjmu FO</b>
- Slevy na dani (maximálně do výše daňové povinnosti)
<b>= Daň po slevách</b>
- Daňové zvýhodnění na děti
<b>= Výsledná daňová povinnost/ Daňový bonus</b>

*Zdroj: Vlastní zpracování podle [15]*

### **3.9 Zálohy na daň**

Zálohy na daň z příjmů FO se odvádí v průběhu zálohového období. Zálohovým obdobím se rozumí interval od 1. dubna příslušného roku do 31. března následujícího roku a to za předpokladu, že poplatník odevzdal daňové přiznání v řádném termínu, tzn. do 31. března. Důležité je připomenout skutečnost, že zálohové období je jiný interval než zdaňovací období, neboť zdaňovacím obdobím u FO je kalendářní rok.

Při výpočtu výše záloh se vychází z poslední známé daňové povinnosti vypočtené v posledním daňovém přiznání. Povinnost platit zálohy na daň v průběhu následujícího ZO je především vázána na splnění několika podmínek. První podmínkou je dosažení minimální daňové povinnosti za uplynulé zdaňovací období tj. 30 000 Kč a další důležitou podmínkou je to, že se nesmí jednat o obce nebo kraje.

Pro úplnost je třeba uvést, že placení záloh podle níže uvedené tabulky se nevztahuje na takové poplatníky, jejichž ZD je tvořen sumou DZD nebo pouze dílčím základem daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. Toto ovšem platí pouze v případě, že ZD z příjmů ze závislé činnosti, jako DZD, je roven nebo činí více než 50 % z celkového ZD. Avšak pokud rozdíl příjmů a výdajů z § 6 je nižší než 15 %, poplatník má povinnost odvádět níže uvedené zálohy na daň. Pokud dílčí základ daně podle § 6 je vyšší než 15 % a zároveň nižší než 50 % platí se tyto zálohy v poloviční výši. Tato skutečnost se týká především zaměstnanců, neboť zálohy na daň za ně odvádí zaměstnavatel z jejich mzdy a to za předpokladu, že zaměstnanec podepsal prohlášení k dani u tohoto zaměstnavatele.

**Tabulka 7 Stanovení záloh na daň z příjmu FO**

Poslední známá DP (v Kč)	Časový interval placení záloh	Výše zálohy	Doba splatnosti
0 – 30 000	-	0	-
30 000 – 50 000	pololetní	40 % z poslední známé DP	Do 15. 6., 15. 12.
> 150 000	čtvrtletní	Poslední známá DP/ 4	Do 15. 3., 15. 6., 15. 9., 15. 12.

*Zdroj: Vlastní zpracování podle [15]*

V daňovém přiznání se porovnávají zaplacené zálohy na daň během zdaňovacího období a daňová povinnost za toto ZO. Pokud jsou zaplacené zálohy nižší než daňová povinnost, poplatník musí nedoplatek vyrovnat v termínu pro podání daňového přiznání. Naopak nastane-li skutečnost, kdy poplatník odvedl vyšší zálohy na daň z příjmu FO, může požádat správce daně (finanční úřad) o vrácení přeplatku nebo použití tohoto přeplatku na úhradu nedoplatku, který má poplatník u jiného správce daně. [8]

### 3.10 Daňové přiznání

Každý poplatník daně z příjmů FO je povinen po uplynutí zdaňovacího období, za které se daň vyměřuje, zpracovat a současně podat daňové přiznání, daň si vypočítat a zaplatit ji místně příslušnému správci daně, ve lhůtě pro podání daňového přiznání. Tato povinnost vyplývá pro poplatníky vždy, pokud jejich příjmy, které jsou zdaňovány podle ZDP (sazbou podle § 16), jsou vyšší než 15 000 Kč nebo vykázali daňovou ztrátu. Novinkou od roku 2013 je fakt, že daňové přiznání musí také podat poplatníci, u kterých došlo k solidárnímu zvýšení daně (7 %).



Je na místě podotknout, že někteří poplatníci jsou zproštěni od povinnosti podávat daňové přiznání. Jedná se zejména o osoby v zaměstnaneckém poměru, které mají příjmy podle § 6 pouze od jednoho nebo postupně od více zaměstnavatelů, avšak za podmínky, že podepsali u všech těchto zaměstnavatelů na příslušné zdaňovací období prohlášení k dani a zároveň neměli jiné příjmy podle § 7 až § 10 vyšší než 6 000 Kč. Zproštění od povinnosti podávat daňové přiznání nemusí vždy nutně znamenat výhodu, zejména pokud se jedná o FO, které jsou zaměstnaní jen po část roku a zbytek času jsou v evidenci úřadu práce a pobírali podporu v nezaměstnanosti nebo byli na mateřské dovolené. Těmto osobám se vyplatí daňové přiznání podat, neboť můžou uplatnit základní daňovou slevu na poplatníka (24 840 Kč) a to v plné výši a tudíž mají nárok na vrácení daňového přeplatku. Totéž platí také pro studenty.

Daňové přiznání je nutné podat na předepsaném tiskopise nebo elektronicky nejpozději do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období (pro ZO 2013 nejdéle do 2. dubna 2014). Výjimkou jsou daňové subjekty, které mají uloženou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo jim zpracovává a podává daňové přiznání odborný poradce. V těchto případech je lhůta pro podání daňového přiznání prodloužena na 6 měsíců po skončení ZO.

Pro doplnění ke lhůtě pro odevzdání daňového přiznání je vhodné poukázat na skutečnost, že od roku 2011 jsou zavedeny sankce za nepodání daňového přiznání do 5 pracovních dnů po stanoveném termínu (tj. pro ZO 2013 nejdéle do 9. dubna 2014). [3,14,7,8]

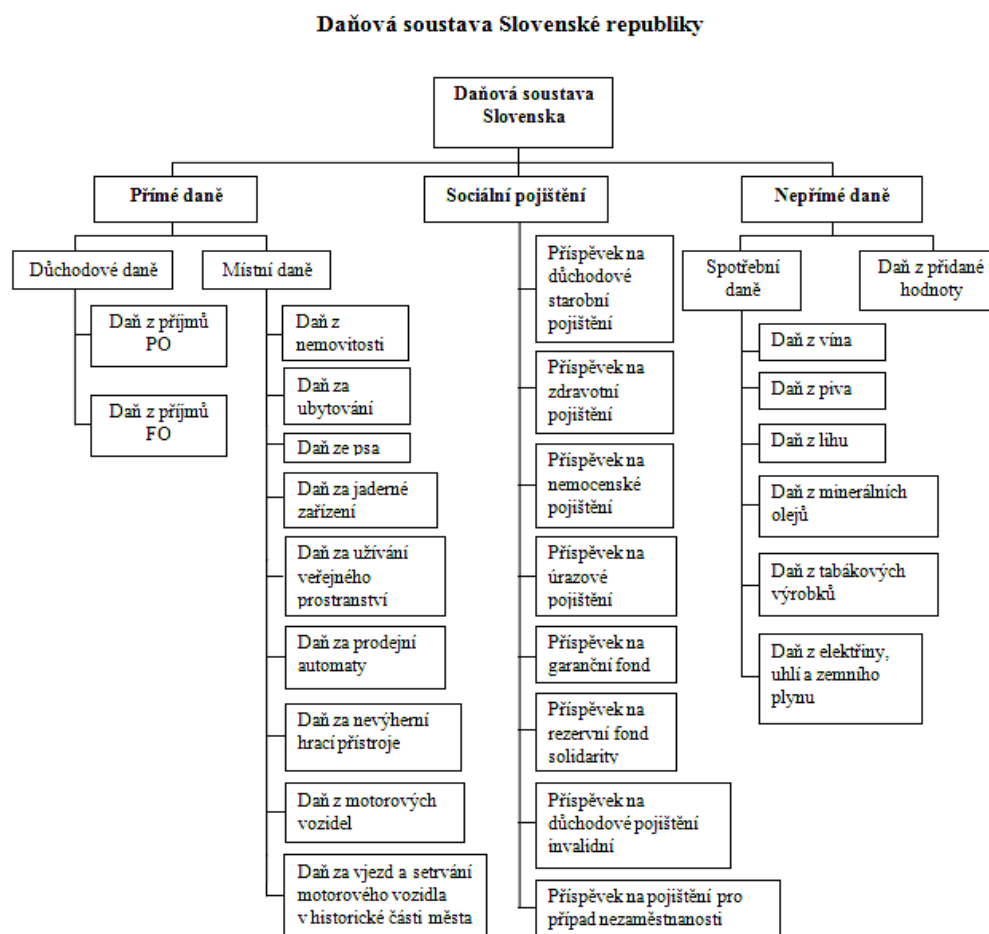
## 4 Daňová soustava Slovenské republiky

O Slovenské daňové soustavě lze konstatovat, že vykazuje velmi obdobné prvky jako daňová soustava u nás v ČR.

„Legislativně vymezuje daňovou soustavu Slovenské republiky zákon o dani z příjmů, zákon o dani z přidané hodnoty, 6 zákonů o spotřebních daních (každou spotřební daň ošetřuje zvláštní zákon) a zákon o místních daních a místním poplatku za komunální odpady a drobné stavební odpady.“ [9]

### 4.1 Struktura daňové soustavy

Daňová soustava Slovenska se tradičně skládá z přímých daní, nepřímých daní a sociálního pojištění. Struktura daňové soustavy Slovenska je odlišná oproti České republice pouze v tom, že zde došlo k zrušení daně dědické, darovací, z převodu nemovitosti, z dividend a kapitálových výnosů. Přesná struktura daňové soustavy je znázorněna na obrázku 7.

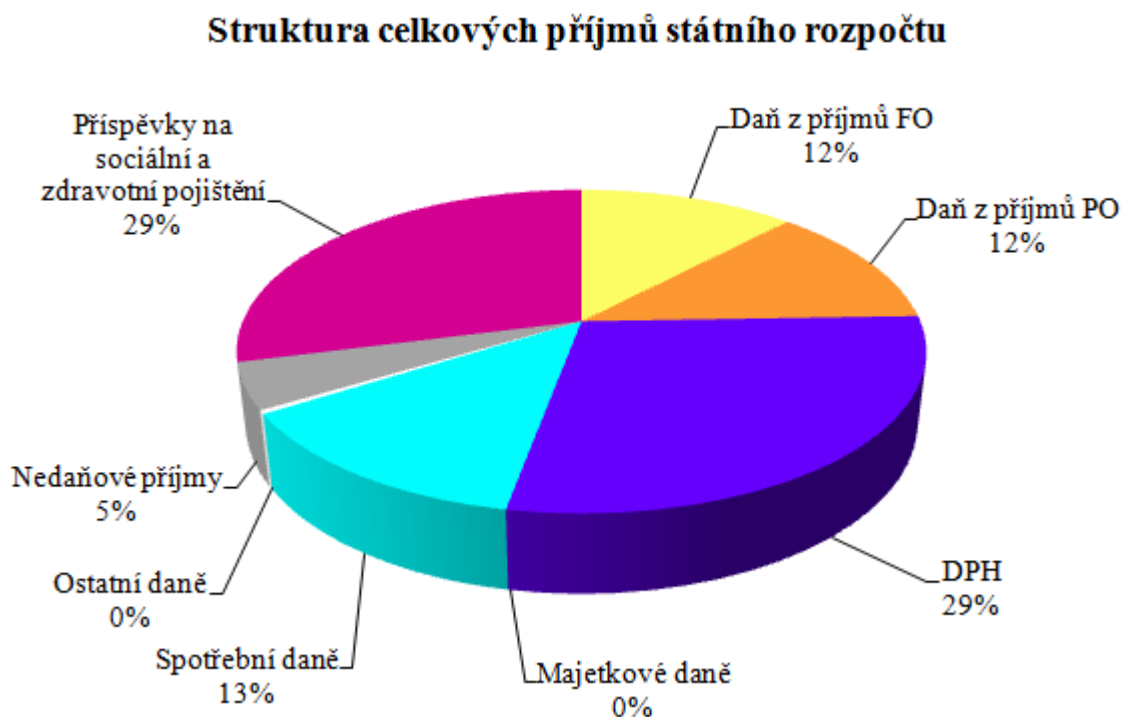


Obrázek 7 Struktura daňové soustavy Slovenské republiky

Zdroj: vlastní zpracování podle [17]

## 4.2 Vztah daní a státního rozpočtu Slovenské republiky

Při hodnocení příjmů státního rozpočtu Slovenské republiky, můžeme konstatovat, že vykazuje obdobné rozložení jednotlivých daní ve státním rozpočtu jako v České republice. Poměr jednotlivých daní státního rozpočtu Slovenské republiky je znázorněn na obrázku 8.



**Obrázek 8** Struktura celkových příjmů státního rozpočtu SR 2012

*Zdroj: Vlastní zpracování podle [20]*

Z tohoto obrázku je na první pohled zřejmé, že příjmy plynoucí z příspěvků na sociální a zdravotní pojištění a daně z přidané hodnoty na Slovensku se podílí na příjmech státního rozpočtu ve stejné výši a to částkou 4,3 mld. Eur. Dá se říct, že tyto dvě položky mají rovnocenný podíl na státním rozpočtu Slovenské republiky. Naopak je tomu v ČR, kde je mezi těmito dvěma příjmy výraznější rozdíl, avšak suma příjmů z obou položek je srovnatelná.

Nelze opomenout ani položku DPH, která ve skutečnosti přispěla do státního rozpočtu v ČR částkou 143,4 mld. Kč a na Slovensku 108 mld. Kč (přepočteno podle průměrného kurzu ČNB za rok 2012 – 25,143 Kč / EUR). Při porovnání příjmů z DPH dospějeme k závěru, že hodnota příjmů z DPH na Slovensku je nižší pouze o 24,7 % a to i navzdory těm skutečnostem, že na Slovensku žije téměř dvakrát méně obyvatel než v ČR a sazba této daně je rovněž nižší.

Za zmínku také určité stojí porovnání příjmů z důchodových daní, neboť hodnota příjmu z těchto daní dosáhla v ČR téměř 137,1 mld. Kč a na Slovensku 92,8 mld. Kč (přepočteno podle průměrného kurzu ČNB za rok 2012 – 25,143 Kč / EUR). Důchodové příjmy v ČR jsou vyšší o 32,3% než na Slovensku. Tento rozdíl není tak vysoký, protože na Slovensku jsou příjmy FO a PO zdaňovány mnohem vyššími sazbami než u nás v ČR.

Majetkové daně jsou jen doplňkovým příjmem obou zemí, neboť netvoří ani 1 % z celkových příjmů státního rozpočtu. Určitou část majetkových daní také tvoří daň z nemovitosti, jejíž výnos spadá do příjmů místních rozpočtů.

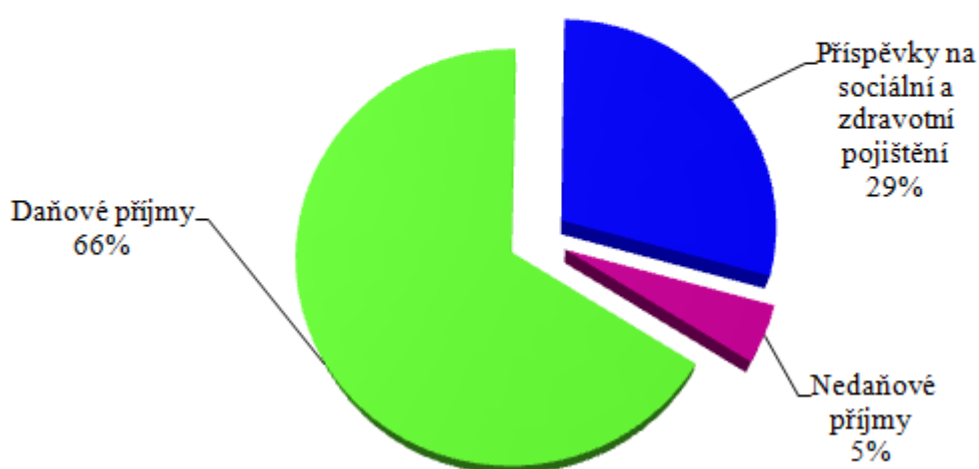
Z obrázku 9 a tabulky 8 je patrné, že daňové příjmy jsou pro státní rozpočet Slovenska stejně nezbytné jako pro státní rozpočet České republiky. Srovnáme-li položku příspěvků na sociální a zdravotní pojištění, můžeme říct, že tyto příspěvky jsou zde nižší, což je zapříčiněno menším počtem obyvatel oproti ČR.

Tabulka 8 *Skutečné příjmy státního rozpočtu v roce 2012 v SR (v tis. Eur)*

Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Příspěvky na sociální a zdravotní pojištění	Celkové příjmy
10 026 825	696 647	4 382 929	15 106 401

*Zdroj: Vlastní zpracování podle [20]*

### Podíl daňových příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu



**Obrázek 9** Znárodnění podílu daňových příjmů na celkových příjmech státního rozpočtu v SR (2012)

*Zdroj: vlastní zpracování podle [20]*

## 5 Problematika daně z příjmů FO ve Slovenské republice

Daň z příjmů FO na Slovensku patří mezi daně přímé stejně jako v České republice. Tato daň je velmi obdobná jako v ČR, liší se pouze v některých ustanoveních. Jedná se například o rozdílné stanovení daňových sazeb nebo zdanění zisku společníků.

Základní právní předpis, který upravuje daň z příjmu na Slovensku je zákon č. 595/2003 o dani z příjmů ve znění pozdějších předpisů.

### 5.1 Základní konstrukční prvky daně z příjmu FO na Slovensku

#### 5.1.1 Poplatník daně

Zákon č. 595/2003 o dani z příjmů rozlišuje poplatníky:

- s neomezenou daňovou povinností

Těmito poplatníky se rozumí fyzické osoby, jejichž bydliště se nachází na území Slovenské republiky nebo zde obvykle pobývají, rovněž se za tyto poplatníky považují FO, které se na území Slovenské republiky obvykle zdržují (alespoň 183 dní v kalendářním roce).

- s omezenou daňovou povinností

Těmito poplatníky jsou fyzické osoby, které nesplňují žádnou z podmínek poplatníků s neomezenou daňovou povinností a dále také FO, které se zde zdržují (minimálně 183 kalendářních dnů v roce) za účelem studia nebo lékařské péče. Dále se sem řadí osoby, které překračují hranice Slovenské republiky denně nebo v dohodnutých časových intervalech za účelem výkonu závislé činnosti a zdroj se nachází na území Slovenské republiky. [16]

#### 5.1.2 Předmět daně

Přehled jednotlivých předmětů daně z příjmu fyzických osob je následující:

- „příjmy ze závislé činnosti (§ 5),
- příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu (§ 6),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 7),
- ostatní příjmy (§ 8).“ [9]

### 5.1.3 Příjmy vyňaté z předmětu daně

Do předmětu této daně nespádají zejména:

- „přijaté náhrady,
- příjmy z dědictví a darování,
- úvěry a půjčky,
- podíly na zisku vyplacené po zdanění obchodní společností nebo družstvem.“ [9]

### 5.1.4 Příjmy osvobozené od daně

Ustanovení § 9 obsahuje výčet příjmů, které jsou od daně z příjmu osvobozeny. Jedná se zejména o tyto příjmy:

- „příjmy z prodeje bytu nebo domu (pokud nebyl zahrnut v obchodním majetku),
- sociální příjmy a transfery,
- stipendia,
- přijaté náhrady škody,
- úroky a jiné výnosy z vkladů.“ [9]

### 5.1.5 Základ daně

Základ daně z příjmu FO se vypočítá jako součet všech zdanitelných příjmů tj. §5 - §8, kterých FO dosáhla za příslušné zdaňovací ZO, snížené o výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, tj. zejména platby sociálního a zdravotního pojištění. Tento ZD se dále upravuje o nezdanitelné části ZD, popřípadě o daňovou ztrátu dosaženou v předchozím zdaňovacím období. Daňovou ztrátu nelze uplatnit u poplatníků s příjmy plynoucími pouze z § 5. [16]

## 5.2 Charakteristika dílčích daňových základů

Správné zařazení příjmů do jednotlivých dílčích daňových základů je velmi důležité, neboť případné chyby mohou mít značný vliv na stanovení celkového základu daně a daňové povinnosti. Z tohoto důvodu se tato kapitola snaží co nejvýstižněji popsat jednotlivé DZD.

### a) Příjmy ze závislé činnosti

Mezi příjmy ze závislé činnosti řadíme zejména mzdy a platy zaměstnanců. V takovém případě jsou poplatníci daně z příjmu zaměstnanci, z jejichž příjmů se daň vypočítá, ale povinnost odvést daň má zaměstnavatel.

Příjmy ze závislé činnosti nemusí být pouze pracovněprávního charakteru, ale také mohou mít podobu služebního (např. příjmy policistů nebo vojáků) nebo členského (např. členský poměr k družstvu) poměru. Dále se sem také zahrnují funkční platy ústavních činitelů, odměny za výkon funkce ve státních orgánech, aj.

V případě příjmů ze závislé činnosti se zdaňuje i nepeněžní příjem zaměstnance, pokud mu zaměstnavatel poskytuje služební vozidlo i pro soukromé účely, a to ve výši 1 % ze vstupní ceny vozidla za každý kalendářní měsíc. Předmětem daně z příjmů FO ovšem nejsou cestovní náhrady, nepeněžní plnění poskytované ve formě osobních ochranných prostředků, náhrady za používání vlastního náradí, aj.

Dílčí základ daně § 5 tvoří souhrn všech výše uvedených příjmů snížených o pojistné a příspěvky, které má za povinnost platit zaměstnanec.

#### **b) Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu**

Příjmy z podnikání jsou příjmy plynoucí z činností, které podnikatel vykonává vlastním jménem, na vlastní zodpovědnost a za účelem dosažení zisku.

V rámci příjmů z podnikání rozlišujeme následující příjmy:

- „*příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,*
- *příjmy ze živnosti,*
- *příjmy z podnikání podle zvláštních právních předpisů neuvedené v předchozích bodech,*
- *příjmy společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti.*“ [16]

Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti jsou:

- „*příjmy za umělecké výkony, příjmy autorů za příspěvky do novin, časopisů, rozhlasu nebo televize nebo také příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví,*
- *příjmy, které nejsou živností ani podnikáním,*
- *příjmy znalců a tlumočnicků za činnost podle zvláštních právních předpisů,*
- *příjmy z činností zprostředkovatelů podle zvláštních právních předpisů, které nejsou živností.*“ [16]

Příjmy z pronájmu nejsou samostatným ZD, ale jsou taktéž zahrnovány do § 6. Jedná se například o příjmy z pronájmu nemovitých nebo movitých věcí, které se pronajímají jako příslušenství nemovitosti.

DZD z příjmů z podnikání se zjistí tak, že zdanitelné příjmy poplatníka se sníží o výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmu nebo o výdaje v poměrně vyšší z úhrnu zdanitelných příjmů a to pouze za splnění podmínek stanovených zákonem.

#### Paušální výdaje

Paušální výdaje uplatňují poplatníci, kteří nechtějí vést evidenci skutečně vynaložených nákladů, avšak tento způsob stanovení výdajů mohou uplatnit jen někteří poplatníci. Podle ZDP není možné uplatnit výdaje procentem z příjmů u poplatníků, kteří jsou plátcí daně z přidané hodnoty za příslušné ZO. Toto ustanovení se nevztahuje na poplatníky, kteří jsou plátcí DPH pouze část tohoto ZO.

Pokud poplatník splňuje podmínky pro uplatnění výdajů procentem z příjmů a rozhodne se pro tento způsob, musí tak učinit ke všem příjmům podle § 6. Procento z příjmů, které si poplatník může uplatnit u všech druhů příjmů, je stejné a to ve výši 40 % ze zdanitelných příjmů. Paušální výdaje lze uplatnit nejvýše do částky 5 040 Eur za ZO. Paušální výdaje však nelze uplatnit u příjmů z pronájmu, ačkoliv tyto příjmy spadají do § 6. Pokud poplatník uplatní výdaje procentem z příjmů, má se za to, že ve výdajích jsou obsaženy veškeré daňové výdaje poplatníka kromě zaplaceného pojistného a příspěvků, které má za povinnost poplatník odvádět v souvislosti s dosahováním příjmů podle § 6. Jestliže se poplatník rozhodne pro jeden ze způsobů uplatňování výdajů, tak tento způsob není možné zpětně měnit. [16]

#### **c) Příjmy z kapitálového majetku**

Jedná se o příjmy, které nejsou častým údajem uváděným v daňovém přiznání k této dani.

Mezi příjmy z kapitálového majetku zejména patří:

- „úroky a ostatní výnosy z cenných papírů,
- úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z peněžních prostředků na vkladovém účtu, na účtu stavebního spoření a z běžného účtu,
- úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a půjček a úroky z hodnoty splaceného vkladu v dohodnuté výši společníků veřejných obchodních společností,
- dávky z doplňkového penzijního spoření, vyplacené odstupné podle zvláštních právních předpisů.“ [16]



U některých z výše zmíněných příjmů dochází ke zdanění již u zdroje a to zvláštní sazbou daně. Zvláštní sazbou daně jsou zdaněny například úroky a ostatní výnosy z cenných papírů nebo dávky doplňkového penzijního spoření.

DZD z § 7 tvoří souhrn příjmů ze zdrojů v zahraničí, snížený o povinné platby pojistného z těchto příjmů.

#### **d) Ostatní příjmy**

V § 8 jsou uvedeny příklady hlavních druhů ostatních příjmů, které mohou přicházet v úvahu pro zdanění. Jedná se především o příjmy příležitostného charakteru.

Za ostatní příjmy se zejména považují:

- *„příjmy z příležitostných činností včetně příjmů z příležitostné zemědělské výroby; lesního nebo vodního hospodářství a z příležitostného pronájmu movitých věcí,*
- *příjmy z převodu vlastnictví nemovitosti,*
- *příjmy z prodeje movitých věcí,*
- *příjmy z převodu účasti (podílu) na společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti nebo z převodu členských práv družstva,*
- *výhry v loteriích a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží a slosování,*
- *ceny z veřejných soutěží.“ [16]*

DZD podle § 8 se zjistí z úhrnu zdanitelných příjmů snížených o výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení.

Paušální výdaje z § 8 může využít jen poplatník, který má příjmy z příležitostné zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství. V takovém případě může poplatník uplatnit výdaje ve výši 25 % z těchto příjmů, avšak maximálně do výše 5 040 € za ZO.

DZD § 8 nemůže být záporný, neboť v případě převyšujících výdajů nad příjmy se k danému rozdílu nepřihlíží. Pro úplnost je třeba uvést, že příjmy z příležitostných činností jsou osvobozeny, pokud jejich výše je nepřesáhne 500 €/ rok. Pokud tyto příjmy přesáhnou výše uvedenou částku, zdaní se pouze část těchto příjmů, tj. příjmy přesahující částku 500 €. [5]

### 5.3 Nezdanielné části základu daně

Nezdanielné části základu daně pomáhají poplatníkovi snížit celkový ZD, zjištěný ze součtu dílčích základů daně a tím i jeho celkovou daňovou povinnost. Nezdanielné položky je možné uplatnit pouze za předpokladu dosažení tzv. aktivních příjmů tj. příjmy ze závislé činnosti § 5, příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti § 6/ odst. 1, 2 zákona o dani z příjmů. Z čehož vyplývá, že nezdanielné části nelze uplatnit u poplatníků s tzv. pasivními příjmy (např. příjmy z pronájmu nemovitosti, příjmy z kapitálového majetku a ostatní příjmy)

V současné době lze snížit základ daně, který se skládá z DZD § 5, § 6 o následující nezdanielné části ZD:

- na poplatníka
- na manžela/lku žijící s poplatníkem ve společné domácnosti, za předpokladu splnění alespoň 1 ze 4 podmínek (stará se o dítě ve věku do 3 let, resp. 6 let věku v případě postiženého dítěte, je zařazen/a v evidenci uchazečů o zaměstnání, pobírá zaopatřovací příspěvek, je osoba s těžkým zdravotním postižením)
- zaplacené dobrovolné příspěvky na starobní důchodové spoření [9]

Pro lepší orientaci v nezdanielných položkách je v následující tabulce uveden postup jejich výpočtu a to zejména nezdanielné části ZD na poplatníka a na manželku či manžela.

Pro konkrétní výpočty je velice důležité zjistit sumu životního minima platného k 1. lednu příslušného ZO. Životní minimum k 1. lednu 2013 činí 194,58 Eur za měsíc. Tato částka je používána ve výpočtu jednotlivých nezdanielných částí základu daně.

**Tabulka 9** Výpočet nezdanielné části ZD na poplatníka a na manžela/lku za ZO 2013

Nezdanielná část ZD na poplatníka	
Výše ZD poplatníka	Výše nezdanielné části ZD
≤ 19 458 €	3 735,94 €
> 19 458 €	8600,436 € - (základ daně /4)
> 34 401,74 €	0 → nelze uplatnit nezdanielnou část ZD na poplatníka („milionářská daň“)

Nezdanitelná část ZD na manžela/lku	
<i>ZD poplatníka za ZO 2013 je <math>\leq</math> 176,8násobek životního minima</i>	
Příjem manžela/lky	Výše nezdanitelné části ZD na manžela/lku
0	3 735,94 €
< 3 735,94 €	3 735,94 € – příjmy manžela/lky
> 3 735,94 €	0
<i>ZD poplatníka za ZO 2013 &gt; 176,8násobek životního minima</i>	
Příjem manžela/lky	Výše nezdanitelné části ZD na manžela/lku
nemá vlastní příjem	12 336,372 € – ¼ základu daně
má vlastní příjem	12 336,372 € – ¼ základu daně – příjmy manžela/lky

*Zdroj: Vlastní zpracování podle [5]*

Nezdanitelnou položku na poplatníka je možné uplatnit měsíčně, avšak u ostatních nezdanitelných položek (na manžela/lku, dobrovolné příspěvky na starobní důchodové spoření) lze snížit ZD pouze ročně, a to buď prostřednictvím ročního zúčtování, které provádí zaměstnavatel za zaměstnance nebo prostřednictvím daňového přiznání. [5]

U nezdanitelných částí ZD je podstatné, že se počítají vždy z životního minima platného k 1. lednu příslušného zdaňovacího období a pokud výše nezdanitelné položky je záporná, potom nezdanitelná část ZD je nulová.

## 5.4 Sazba daně z příjmu

Od roku 2013, kdy byla zrušena na Slovensku jednotná sazba daně z příjmu tj. 19 % ze ZD, je zavedená sazba daně zvlášť pro FO i PO. Přehled jednotlivých sazeb daně z příjmů FO i PO je uveden v následující tabulce.

**Tabulka 10** Přehled jednotlivých sazeb daně z příjmů FO a PO pro ZO 2013

<b>Daň z příjmu fyzických osob</b>	19 % ze ZD, který je nižší než 176,8násobek životního minima
	25 % ze ZD, který je vyšší než 176,8násobek životního minima

<b>Daň z příjmu právnických osob</b>	23 % ze ZD (sníženého o daňovou ztrátu) 22 % (pro ZO 2014)
--------------------------------------	---

*Zdroj: vlastní zpracování podle [16]*

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že na Slovensku je zavedená klouzavě progresivní daň z příjmů FO v návaznosti na výši ZD tzn., že poplatníci s nadstandardními příjmy odvádí vyšší procento z těchto příjmů, než poplatníci s nízkými příjmy. [5]

## **5.5 Daňový bonus**

Stát odměňuje vybrané poplatníky, tzv. daňovým bonusem, který snižuje přímo daňovou povinnost poplatníka, avšak za předpokladu, že splňuje následující podmínky:

- poplatník má neomezenou daňovou povinnost nebo omezenou daňovou povinnost za předpokladu, že 90 % příjmů ze všech příjmů poplatníka pochází ze zdrojů na území SR,
- poplatník se stará o nezaopatřené, vlastní nebo osvojené dítě nebo o dítě v pěstounské péči,
- nikdo jiný si neuplatňuje daňový bonus na toto dítě, tj. daňový bonus si může uplatnit jen jeden z rodičů,
- poplatník dosáhl příjmů alespoň ve výši 6-násobku minimální mzdy (tj. 2 026,2 Eur pro ZO 2013) ze závislé činnosti nebo z příjmů z podnikání
- poplatník dosáhl příjmů ze závislé činnosti nebo z jiné samostatné výdělečné činnosti.

Pokud poplatník splňuje výše uvedené podmínky, může si uplatnit daňový bonus ve výši 19,32 Eur měsíčně na každé vyživované dítě spolubydlící ve stejné domácnosti.

Poplatník, který nevyživuje dítě celé ZO, má možnost si snížit daň za každý kalendářní měsíc, ve kterém splňuje stanovené podmínky pro uplatnění tohoto daňového bonusu, tzn. daňový bonus lze uplatnit i v kalendářním měsíci, ve kterém došlo k narození dítěte apod.

Pokud poplatník využije daňový bonus pro snížení své daňové povinnosti, může se stát, že daňová povinnost bude nižší než daňový bonus, v takovém případě vzniká poplatníkovi tzv. daňový přeplatek. [5]

## 5.6 Stanovení celkové daňové povinnosti

Pro výpočet daňové povinnosti je podstatné správné stanovení ZD podle výše uvedených pravidel. Od daňového základu zaokrouhleného na eurocenty dolů se následně odečtou daňové úlevy v podobě nezdanitelných částí základu daně zaokrouhlené na eurocenty nahoru a vznikne tak upravený ZD. Takto upravený ZD se zdaní sazbou daně. Sazba daně závisí především na výši daňového základu zjištěného na základě výše popsaného postupu. Vypočtená daňová povinnost se dále může snížit o daňový bonus na vyživované dítě a o slevu na dani v případě splnění podmínek stanovených zákonem.

**Tabulka 11** Stanovení celkové daňové povinnosti

<b><u>Základ daně se skládá z dílčích základů daně:</u></b>
příjmy ze závislé činnosti (§ 5)
+ příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu (§ 6)
+ příjmy z kapitálového majetku (§ 7)
+ ostatní příjmy (§ 8)
<b>= Celkový daňový základ (zaokrouhlený na eurocenty dolů)</b>
- nezdanitelné části základu daně (zaokrouhlené na eurocenty nahoru)
= upravený daňový základ
* sazba daně (19 % / 25%)
<b>= Vypočtená daň z příjmu FO</b>
- daňový bonus, (sleva na dani)
<b>= Celková daňová povinnost</b>

*Zdroj: vlastní zpracování podle [16]*

## 5.7 Zálohy na daň

Zálohy na daň platí v zásadě každý poplatník v průběhu zálohového období, pokud jeho poslední známá daňová povinnost přesáhla limit 2 500 Eur. Zjednodušeně se dá říct, že zálohové období začíná 1. dubna příslušného roku a končí 31. března následujícího roku a to za předpokladu, že poplatník odevzdá daňové přiznání správci daně v řádném termínu tj. do 31.3 příslušného roku. Zálohy na daň z příjmů se platí v průběhu zálohového období a jejich výše se určuje podle poslední známé daňové povinnosti. Způsob výpočtu záloh na daň z příjmu je znázorněn v tabulce 12.

**Tabulka 12** Výpočet záloh na daň z příjmu FO

Poslední známá DP	Časový interval placení záloh	Výše zálohy	Doba splatnosti
< 2500 Eur	-	0	-
2 500 – 16 600 Eur	čtvrtletní	poslední známá DP/ 4	do 31. 3, 30. 6, 30. 9, 31. 12
> 16 600 Eur	měsíční	poslední známá DP/ 12	do konce každého kalendářního měsíce

*Zdroj: Vlastní zpracování podle [16]*

Po skončení ZO se zaplacené zálohy, splatné v jeho průběhu, započítají na úhradu skutečné výše daně, kterou si poplatník sám vypočítal v daňovém přiznání, nebo mu byla stanovena správcem daně.

## 5.8 Daňové přiznání

Zdaňovacím obdobím pro zdanění příjmů fyzických osob je kalendářní rok. Po skončení každého ZO si většina poplatníků zjišťuje, zdali musí podávat daňové přiznání či ne.

Daňové přiznání není povinen podat poplatník, jestliže má pouze příjmy ze závislé činnosti nepřesahující limit daný zákonem, poplatník s příjmy, u nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně a samozřejmě také poplatník, jehož příjmy jsou osvobozené od daně. Nepodaří-li se poplatníkovi splnit výše uvedené podmínky, musí podat v zákonné lhůtě daňové přiznání. Daňové přiznání musí v podstatě podat každý poplatník, jehož zdanitelné příjmy za ZO jsou vyšší než polovina 19,2 - násobku životního minima (tj. 1 867,97 Eur pro ZO 2013) nebo pokud vykazuje daňovou ztrátu, či uplatňuje daňový bonus.

Podat daňové přiznání a vyrovnat daňovou povinnost je potřeba do 31. března po uplynutí příslušného zdaňovacího období, pokud se poplatník nedohodne se správcem daně jinak.

Obecně lze říci, že daňové přiznání je velmi rozsáhlé. Pokud má poplatník několik daňových základů a k tomu ještě příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí, představuje vyhotovení daňového přiznání poměrně náročnou odbornou práci, často práci pro daňové poradce. [5]

## **5 Komparativní analýza daně z příjmů FO v České republice a na Slovensku**

Náplní této části bakalářské práce jsou modelové příklady, které mají nastínit základní rozdíly ve zdaňování příjmů fyzických osob v České republice a na Slovensku. Pro porovnání daňového zatížení v těchto zemích bylo zvoleno zdanění příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, poněvadž se zdaněním příjmů ze zaměstnání se potýká největší část poplatníků daně z příjmů FO. Hlavním cílem této komparace je co nejvíce se přiblížit realitě a praxi, proto jsem vybrala poplatníky s minimálními, průměrnými a nadprůměrnými příjmy. Uvedené příklady jsou podrobeny určitým zjednodušením, neboť slouží pouze k orientačnímu srovnání daňové povinnosti konkrétních poplatníků. Těmto poplatníkům byla v následujících příkladech přidělena přibližně stejná životní situace. Údaje o jednotlivých poplatnících se liší pouze ve výši jejich hrubých příjmů. Pro následující zpracování příkladů je vycházeno z legislativy daně z příjmu FO v ČR a na Slovensku platné k 1. 1. 2013. Pro přepočítání měny byl použit průměrný kurz podle ČNB za rok 2013 – 25, 974 Kč / EUR, jelikož oba státy disponují rozdílnými měnami a to od 1. 1. 2009, kdy na Slovensku byla zavedena měna euro.

Závěr kapitoly bude zaměřen na vyhodnocení dosažených výsledků, které bude vycházet z provedené komparace a získaných znalostí při studiu dané problematiky.

### **5.1 Porovnání daňového zatížení poplatníků s minimálními příjmy**

V České republice byla hodnota minimální mzdy stanovena na 8 000 Kč měsíčně a to pouze do konce července 2013 a od 1. 8. 2013 byla zvýšena na částku 8 500 Kč měsíčně. Pro zjednodušení jsem se rozhodla v následujícím modelovém příkladu počítat se zvýšenou hodnotou minimální mzdy tj. 8 500 Kč měsíčně. Na Slovensku dosahovala minimální hrubá mzda vyšší hodnoty než v ČR a to 337,7 € (v přepočtu 8 772 Kč).

#### ***Základní informace o poplatníkovi č. 1 (ČR):***

Pan Voříšek (38 let) žije s manželkou a dvěma syny společně v jedné domácnosti v Pardubicích. Zde také pracuje jako skladník ve společnosti Grafton Recruitment s.r.o., kde také podepsal prohlášení k dani. Jeho hrubá mzda činila 8 500 Kč. Poplatník si nesnižuje ZD o nezdanitelné části ZD ani o odčitatelné položky, ale má nárok na daňové zvýhodnění na oba syny, neboť byly splněny všechny podmínky pro jeho uplatnění podle § 35c ZDP. Jeho manželka pracuje jako kuchařka ve školní jídelně a její příjem je vyšší než 68 000 Kč.

## Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmů a čisté mzdy

Vzhledem k tomu, že Pan Voříšek podepsal prohlášení k dani u svého zaměstnavatele, z hrubé mzdy mu byla sražena daň formou zálohy na daň, která podléhá ročnímu zúčtování. Záloha na daň se stanoví z tzv. superhrubé mzdy tj. hrubá mzda zvýšená o povinné pojistné za zaměstnavatele, vynásobená sazbou daně 15 %. Takto vypočtená záloha na daň se sníží o příslušné slevy a daňové zvýhodnění. Způsob výpočtu je znázorněn v tabulce 13.

**Tabulka 13** Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmů a čisté mzdy poplatníka č. 1

Složky mzdy	Částka
Hrubá mzda	8 500 Kč
+ Zdravotní a sociální pojištění zaměstnavatele (34 %)	2 890 Kč
= Superhrubá mzda	11 390 Kč
Zdanitelná mzda (zaokrouhlena na stokoruny nahoru)	11 400 Kč
= Záloha na daň před slevami (15 %)	1 710 Kč
- Sleva na poplatníka (měsíční)	2 070 Kč
= Záloha na daň z příjmu po slevách	0 Kč
- Daňové zvýhodnění na děti (měsíční)	2 234 Kč
= <b>Daňový bonus</b>	<b>2 234 Kč</b>
Hrubá mzda	8 500 Kč
- ZP a SP zaměstnance (4,5 % + 6,5 %)	935 Kč
+ Záloha na daň z příjmu po uplatnění daňového zvýhodnění	0 Kč
+ Daňový bonus	2 234 Kč
= <b>Čistá mzda</b>	<b>9 799 Kč</b>

Z výše uvedeného výpočtu lze vyčíst, že záloha na daň po uplatnění daňového zvýhodnění je nulová a poplatník má nárok na vyplacení daňového bonusu ve výši 2 234 Kč měsíčně. Hodnota daňového bonusu je tak přičtena k hrubé mzdě, která je již snížena o povinné pojistné hrazené zaměstnancem. Po všech těchto úpravách dostaneme čistou mzdu p. Voříška.

Dále si lze všimnout ve výpočtu čisté mzdy neobvyklé skutečnosti, a to že čistá mzda je vyšší než hrubá mzda a to téměř o 16 %, což je zapříčiněno daňovým bonusem.



## Výpočet celkové daňové povinnosti za rok 2013

Pro výpočet celkové daňové povinnosti je nezbytné správně stanovit základ daně. Jelikož pan Voříšek má pouze příjmy z § 6, tak ZD budou tvořit pouze tyto příjmy navýšené o zdravotní a sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem (34 %). Výpočet ZD za zdaňovací období 2013 je tedy následující:  $8\,500 * 12 + 2\,890 * 12 = 136\,680$  Kč. V tabulce 14 je uveden kompletní výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 1

**Tabulka 14** Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 1

Způsob výpočtu	Částka
Základ daně	136 680 Kč
Upravený daňový základ (zaokrouhlený na stokoruny dolů)	136 600 Kč
= Daň z příjmu (15%)	20 490 Kč
- Sleva na poplatníka (roční)	24 840 Kč
= Daň po slevách	0 Kč
- Daňové zvýhodnění na děti (roční)	26 808 Kč
= <b>Daňový bonus</b>	<b>26 808 Kč</b>

Vzhledem k tomu, že měsíční zálohy na daň byly nulové a výsledná daňová povinnost taktéž, p. Voříškovi nevznikl nedoplatek ani přeplatek na dani.

Dále kromě ročního zúčtování daně z příjmu je nutné vypořádat rozdíl mezi celkovou sumou vyplacených měsíčních daňových bonusů a celoročním daňovým bonusem. To znamená, že v průběhu loňského roku bylo p. Voříškovi vyplaceno na daňových bonusech 26 808 Kč a stejná částka byla uplatněna i při ročním zúčtování daně, z čehož vyplývá, že p. Voříškovi nevznikl nedoplatek ani přeplatek na daňovém bonusu.

### **Základní informace o poplatníkovi č. 2 (SR):**

Pan Molnár (40 let) žije s manželkou a dvěma dětmi ve společné domácnosti ve slovenském městě Nitra. Společně vychovávají 2 nezletilé syny (4 a 10 let). Pan Molnár pracuje jako údržbář slovenských železničních drah a u svého zaměstnavatele podepsal prohlášení k dani. Jeho měsíční hrubá mzda ve ZO 2013 činila 337,7 €. Poplatník má nárok na snížení daňového základu pouze o nezdanitelnou část ZD na poplatníka nikoliv na jeho manželku, neboť není splněna ani jedna z podmínek pro uplatnění této nezdanitelné položky.

## Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmů a čisté mzdy

Vzhledem k tomu, že p. Molnár podepsal prohlášení k dani u svého zaměstnavatele, z hrubé mzdy mu bude sražena daň formou zálohy na daň, která podléhá ročnímu zúčtování. Způsob výpočtu zálohy na daň z příjmu na Slovensku je podstatně jednodušší než v ČR, neboť ZD je hrubý příjem snížený o ZP a SP zaměstnance stejně jako tomu bylo před rokem 2008 v ČR, než byla zavedena tzv. superhrubá mzda. Tato záloha na daň se dále sníží o daňový bonus, na který má tento poplatník nárok z hlediska ZDP. Princip výpočtu zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy je znázorněn v tabulce 15.

**Tabulka 15** Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmů a čisté mzdy poplatníka č. 2

Složky mzdy	Částka	Částka
Hrubá mzda	337,7 €	8 772 Kč
- ZP, SP zaměstnance (13,4 %)	45,25 €	1 176 Kč
= Základ daně (zaokrouhlený na eurocenty dolů)	292,45 €	7 596 Kč
- Nezdánitelná část základu daně na poplatníka	311,33 €	8 087 Kč
= Upravený základ daně	- 18,88 €	- 491 Kč
Záloha na daň z příjmu (19 %)	0 €	0 Kč
- Daňové zvýhodnění na děti (měsíční)	38,64 €	1 004 Kč
<b>= Daňový bonus</b>	<b>38,64 €</b>	<b>1 004 Kč</b>
Hrubá mzda	337,7 €	8 772 Kč
- ZP a SP zaměstnance (4 % + 9,4 %)	45,25 €	1 176 Kč
- Záloha na daň z příjmu po uplatnění daňového zvýhodnění	0 €	0 Kč
+ Daňový bonus	38,64 €	1 004 Kč
<b>= Čistá mzda</b>	<b>331,09 €</b>	<b>8 600 Kč</b>

Z výše uvedeného výpočtu je zřejmé, že výše měsíční zálohy na daň z minimální mzdy na Slovensku je nulová, stejně jako tomu bylo v případě českého poplatníka. Porovnáme-li výši hrubé mzdy s výslednou čistou mzdou pana Molnára, můžeme konstatovat, že čistá mzda tvoří 98 % hrubé mzdy, což představuje snížení jeho hrubé mzdy o necelých 200 Kč.

## Výpočet celkové daňové povinnosti za rok 2013

Stejně jako u poplatníka č. 1 je nutné pro výpočet celkové daňové povinnosti nejdříve určit ZD z příjmů ze zaměstnání p. Molnára, který zjistíme vynásobením měsíčního hrubého příjmu počtem kalendářních měsíců a dále od této částky odečteme částku zdravotního a sociálního pojištění hrazeného zaměstnancem (13,4 %).

Výpočet celkového ZD je tedy následující:  $337,7 * 12 - 45,25 * 12 = 3\,509,4$  €. Další úpravy celkového ZD jsou znázorněny v tabulce 16.

**Tabulka 16** Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 2

Způsob výpočtu	Částka	Částka
Základ daně (pouze § 5)	3 509,4 €	91 154 Kč
= Celkový základ daně (zaokrouhlený na eurocenty dolů)	3 509,4 €	91 154 Kč
- Nezdánitelná část základu daně na poplatníka	3 735,94 €	97 038 Kč
= Upravený daňový základ	- 226,56 €	- 5885 Kč
= Daň z příjmu FO (19 %)	0 €	0 Kč
+ Zaměstnanecká prémie	43,04 €	1 118 Kč
+ Daňové zvýhodnění na děti	463,68 €	12 044 Kč
= <b>Daňový bonus</b>	<b>506,72 €</b>	<b>13 162 Kč</b>

Z výše uvedeného výpočtu je zřejmé, že daňová povinnost pana Molnára za rok 2013 je nulová stejně jako u p. Voříška v ČR.

Dále pokud porovnáme sumu vyplacených daňových bonusů v průběhu roku 2013 s výsledným daňovým bonusem na konci roku, dojdeme k závěru, že p. Molnárovi vznikl nedoplatek na daňovém bonusu ve výši 43,04 €, a to díky zaměstnanecké prémii, na kterou měl nárok ze ZDP, neboť jeho příjmy byly vyšší než 6-násobek minimální mzdy a odpracoval alespoň 6 kalendářních měsíců v kalendářním roce. Přičemž správce daně nemá za povinnost tento nedoplatek na daňovém bonusu uhradit automaticky, je nutné aby, zaměstnavatel p. Molnára ho o to písemně požádal.

## Komparace zdanění příjmů poplatníků s minimální mzdou v ČR a SR

Pomocí výpočtu čistého ročního příjmu byla porovnána výše zdanění minimální mzdy v obou zemích. Čistý roční příjem je vypočten jako rozdíl hrubého ročního příjmu a zákonného sociálního a zdravotního pojištění zaměstnance a celkové zaplacené daně z příjmu.

**Tabulka 17** Výpočet čistého ročního příjmu poplatníka č. 1 (ČR)

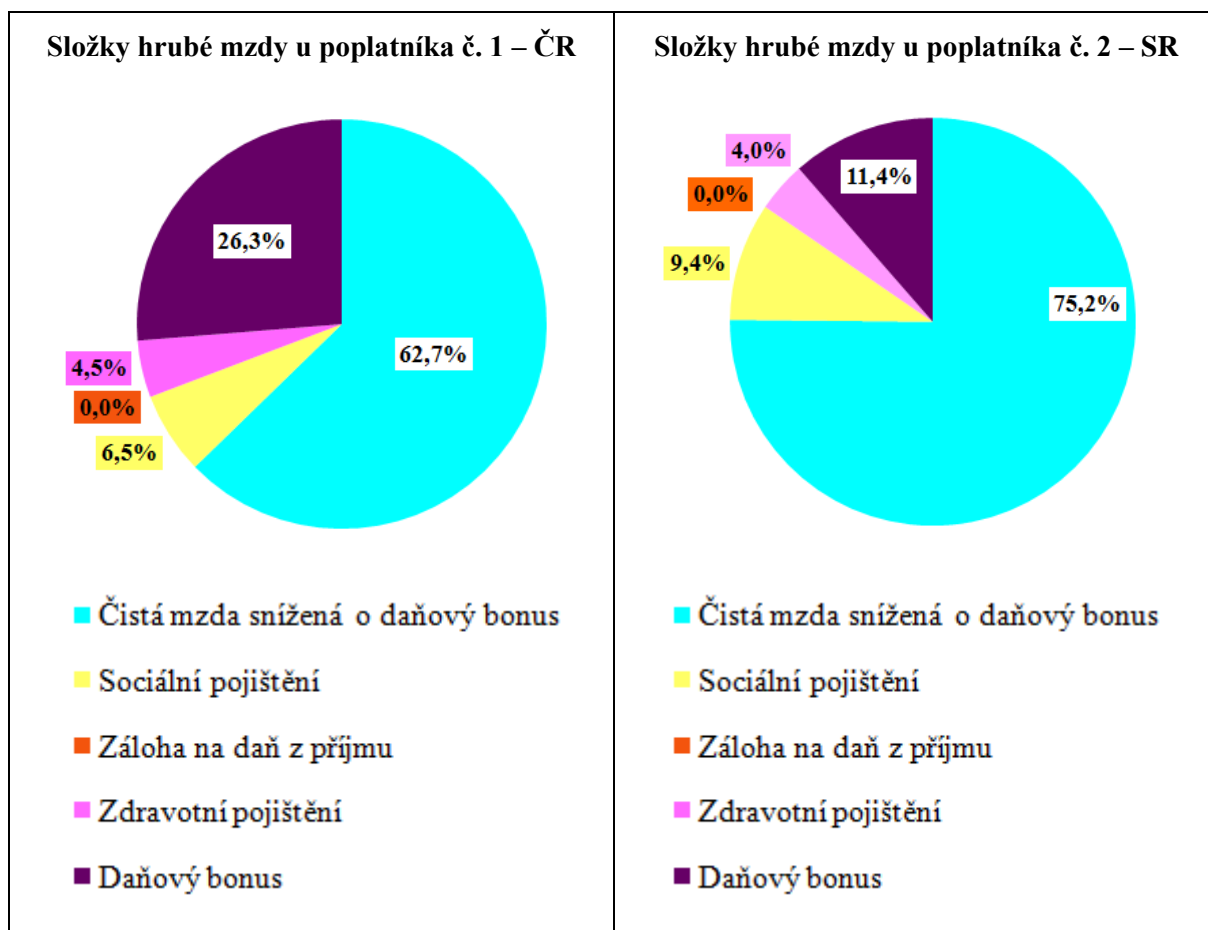
Způsob výpočtu	Částka
Hrubý příjem (roční)	102 000 Kč
- Zdravotní pojištění (4,5 %)	4 590 Kč
- Sociální pojištění (6,5 %)	6 630 Kč
+ Daňový bonus	26 808 Kč
<b>= Čistý roční příjem</b>	<b>117 588 Kč</b>

**Tabulka 18** Výpočet čistého ročního příjmu poplatníka č. 2 (SR)

Způsob výpočtu	Částka	Částka
Hrubý příjem (roční)	4 052,4 €	105 258 Kč
- Zdravotní pojištění (4 %)	162,09 €	4 210 Kč
- Sociální pojištění (9,4 %)	380,91 €	9 895 Kč
+ Daňový bonus	506,72 €	13 162 Kč
<b>= Čistý roční příjem</b>	<b>4 016,12 €</b>	<b>104 315 Kč</b>

Porovnáme-li výši daňového zatížení u obou poplatníků, dojdeme k závěru, že český poplatník je méně daňově zatížen než slovenský poplatník, k čemuž výrazně přispěli vyšší odvody na zdravotním a sociálním pojištění, které jsou zavedeny na Slovensku.

Další porovnání je zaměřeno na jednotlivé položky hrubých mezd obou poplatníků. Tyto položky jsou procentuálně znázorněny v následujících výsečových grafech.



**Obrázek 10** Přehled složek hrubé mzdy u poplatníků s minimálními příjmy v ČR a SR v (%)

Z obrázku 10 je na první pohled zřejmé, že poplatníkům v České republice i na Slovensku nebyly sráženy žádné zálohy na daň z jejich příjmů během roku 2013 a navíc jim byl pravidelně vyplácen měsíční daňový bonus. Přičemž výše daňového bonusu tvoří podstatně větší část čisté mzdy u českého poplatníka než u slovenského a to o více než polovinu. Z toho plyne, že poplatníci s dětmi a minimální mzdou jsou v České republice více daňově zvýhodněni než na Slovensku. Přičtení daňového bonusu k čisté mzdě má rovněž značný vliv na skutečnou výši čisté mzdy, která je z tohoto důvodu na Slovensku nižší téměř o 13%.

## 5.2 Porovnání daňového zatížení poplatníků s průměrnými příjmy

Průměrná měsíční mzda v České republice činila v roce 2013 25 128 Kč. Na Slovensku byla průměrná měsíční mzda v roce 2013 nižší o 3 725 Kč, tj. 824 € (21 403 Kč), a to navzdory tomu, že minimální mzda zde dosahovala vyšší částky než v ČR. Dá se tedy říct, že průměrná mzda na Slovensku v nominálním vyjádření dosahuje 85 % průměrné české mzdy.

### **Základní informace o poplatníkovi č. 3 (ČR):**

Poplatník Jan Svoboda (42 let) je ženatý a má dvě děti. P. Svoboda je zaměstnán jako konstruktér ve společnosti zabývající se výrobou zemědělských strojů. U tohoto zaměstnavatele podepsal prohlášení k dani a doložil potvrzení o studiu obou dětí. Jeho měsíční hrubý příjem byl stanoven na 25 128 Kč. Jeho manželka pracuje jako administrativní pracovnice na městském úřadě a její roční příjem je vyšší než 68 000 Kč.

### **Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy**

Při výpočtu měsíční zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy pana Svobody budu postupovat obdobným způsobem jako u poplatníka č. 1. Postup výpočtu je znázorněn v tabulce 19.

**Tabulka 19** Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy poplatníka č. 3

<b>Složky mzdy</b>	<b>Částka</b>
Hrubá mzda	25 128 Kč
+ Zdravotní a sociální pojištění zaměstnavatele (34 %)	8 544 Kč
= Superhrubá mzda	33 672 Kč
Zdanitelná mzda (zaokrouhlena na stokoruny nahoru)	33 700 Kč
= Záloha na daň z příjmu před slevami (15 %)	5 055 Kč
- Sleva na poplatníka (měsíční)	2 070 Kč
= Záloha na daň z příjmu po slevách	2 985 Kč
- Daňové zvýhodnění na děti (měsíční)	2 234 Kč
<b>= Záloha na daň z příjmu po uplatnění daňového zvýhodnění</b>	<b>751 Kč</b>
Hrubá mzda	25 128 Kč
- ZP a SP zaměstnance (4,5 % + 6,5 %)	2 765 Kč
- Záloha na daň z příjmu po uplatnění daňového zvýhodnění	751 Kč
<b>= Čistá mzda</b>	<b>21 612 Kč</b>

Z výše uvedeného výpočtu je zřejmé, že v tomto případě p. Svoboda bude platit měsíční zálohy na daň ve výši 751 Kč. Pro roční zúčtování daně z příjmu je potřeba znát výši zaplacených záloh na daň z příjmu za rok 2013. Roční záloha na daň je vypočítána jako součin měsíční zálohy na daň z příjmu po uplatnění daňového zvýhodnění a počtu kalendářních měsíců, tedy:  $751 \cdot 12 = 9\,012$  Kč. O tuto zálohu se bude snižovat celková daňová povinnost poplatníka za rok 2013. Při porovnání čisté a hrubé mzdy tohoto poplatníka je vidět, že jeho čistá mzda je oproti hrubé mzdě nižší o 14 %.

### Výpočet celkové daňové povinnosti za rok 2013

Z důvodu podobnosti s předchozím příkladem, který se liší pouze výší poplatníkovra příjmu, je zřejmé, že postup výpočtu daňové povinnosti bude stejný.

Základ daně tedy zjistíme jako součet příjmů ze zaměstnání p. Svobody za celý rok 2013, které navýšíme o částku ročního pojistného zaměstnavatele. Výpočet základu daně bude vypadat takto:  $25\,128 \cdot 12 + 8\,544 \cdot 12 = 404\,064$  Kč. Z takto zjištěného ZD se prostřednictvím sazby daně z příjmu vypočte daň z příjmu za rok 2013, která se sníží o slevové položky, na které má p. Svoboda nárok podle ZDP.

**Tabulka 20** Výpočet celkové daňové povinnosti poplatníka č. 3

Způsob výpočtu	Částka
Základ daně	404 064 Kč
Upravený daňový základ (zaokrouhlený na stokoruny dolů)	404 000 Kč
= Daň z příjmu (15%)	60 600 Kč
- Sleva na poplatníka (roční)	24 840 Kč
= Daň po slevách	35 760 Kč
- Daňové zvýhodnění na děti (roční)	26 808 Kč
= <b>Daňová povinnost za rok 2013</b>	<b>8 952 Kč</b>

Od této daňové povinnosti je nutné odečíst úhrn zaplacených záloh na daň z příjmu v průběhu roku 2013, který byl vypočten v předchozích poznámkách tj.  $8\,952 - 9\,012 = -60$  Kč. Záporný rozdíl mezi vypočtenou daňovou povinností a zaplacenými zálohami znamená přeplatek na dani ve výši 60 Kč.

#### **Základní informace o poplatníkovi č. 4 (SR):**

Poplatník Jaroslav Abrahám (34 let) je ženatý a je zaměstnán na plný pracovní poměr jako bytový architekt ve společnosti Designs, s.r.o. (má podepsané prohlášení k dani). Jeho příjem je ve výši 824 € měsíčně. Manželé vyživují po celý kalendářní rok 2013 ve společné domácnosti 2 nezletilé děti. Jeho manželka pracuje jako zdravotní sestra v nemocnici, a tudíž si p. Abrahám nemůže uplatnit nezdanitelnou část základu daně na manželku.

#### **Výpočet měsíční zálohy na daň a čisté mzdy**

Postup výpočtu měsíční zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy bude velmi obdobný jako u poplatníka č. 2, jelikož jediným rozdílem je pouze výše příjmu p. Abraháma.

**Tabulka 21** Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy poplatníka č. 4

Složky mzdy	Částka	Částka
Hrubá mzda	824 €	21 403 Kč
- ZP, SP zaměstnance (13,4 %)	110,41 €	2 868 Kč
= Základ daně (zaokrouhlený na eurocenty dolů)	713,59 €	18 535 Kč
- Nezdánitelná část základu daně na poplatníka	311,33 €	8 087 Kč
= Upravený daňový základ	402,26 €	10 448 Kč
= Záloha na daň z příjmu (19 %)	76,43 €	1 986 Kč
- Daňové zvýhodnění na děti (měsíční)	38,64 €	1 004 Kč
<b>= Záloha na daň z příjmu po uplatnění daňového zvýhodnění</b>	<b>37,79 €</b>	<b>982 Kč</b>
Hrubá mzda	824 €	21 403 Kč
- ZP a SP zaměstnance (4 % + 9,4 %)	110,41 €	2 868 Kč
- Záloha na daň z příjmu po uplatnění daňového zvýhodnění	37,79 €	982 Kč
<b>= Čistá mzda</b>	<b>675,8 €</b>	<b>17 553 Kč</b>

Z výše uvedeného výpočtu vyplývá, že pan Abrahám platil zálohy na daň z příjmů ve výši 37,79 € měsíčně a jeho měsíční čistá mzda činila 675,8 €. To znamená že, na zálohách na daň z příjmu za rok 2013 odvedl 453,48 €. O tuto částku se bude snižovat celková roční daňová povinnost p. Abraháma, která bude vypočtena při ročním zúčtování daně z příjmu.

### Výpočet celkové daňové povinnosti za rok 2013

Pro stanovení celkové daňové povinnosti p. Abraháma za rok 2013 je potřeba určit výši základu daně a to následovně:  $824 * 12 - 110,41 * 12 = 8 563,08$  €. Z takto určeného základu daně postupně vypočteme daňovou povinnost p. Abraháma.

**Tabulka 22** Výpočet celkové daňové povinnosti poplatníka č. 4

Způsob výpočtu	Částka	Částka
Základ daně (pouze § 5)	8 563,08 €	222 418 Kč
= Celkový základ daně (zaokrouhlený na eurocenty dolů)	8 563,08 €	222 418 Kč
- Nezdánitelná část základu daně na poplatníka	3 735,94 €	97 038 Kč
= Upravený daňový základ	4 827,14 €	125 380 Kč
= Daň z příjmu FO (19 %)	917,16 €	23 823 Kč
- Daňové zvýhodnění na děti (roční)	463,68 €	12 044 Kč
<b>= Daňová povinnost za rok 2013</b>	<b>453,48 €</b>	<b>11 779 Kč</b>



Po provedení ročního zúčtování daně a následném porovnání se zálohami zaplacenými v průběhu roku byla vyměřena p. Abrahámovi nulová daňová povinnost, neboť suma měsíčních vyplacených záloh na daň dosahovala stejné výše jako výsledná daňová povinnost.

Pokud porovnáme výpočet daňové povinnosti u poplatníka s minimální a průměrnou mzdou na Slovensku, zjistíme, že poplatník s průměrnou mzdou nemá nárok na tzv. zaměstnaneckou prémii, jelikož jeho ZD je vyšší než výše nezdanitelné části základu daně na poplatníka.

### **Komparace zdanění příjmů poplatníků s průměrnou mzdou v ČR a SR**

Pro porovnání daňového zatížení průměrných mezd u poplatníků v České republice a na Slovensku byl vypočten čistý roční příjem obou poplatníků.

**Tabulka 23** Výpočet čistého ročního příjmu poplatníka č. 3 (ČR)

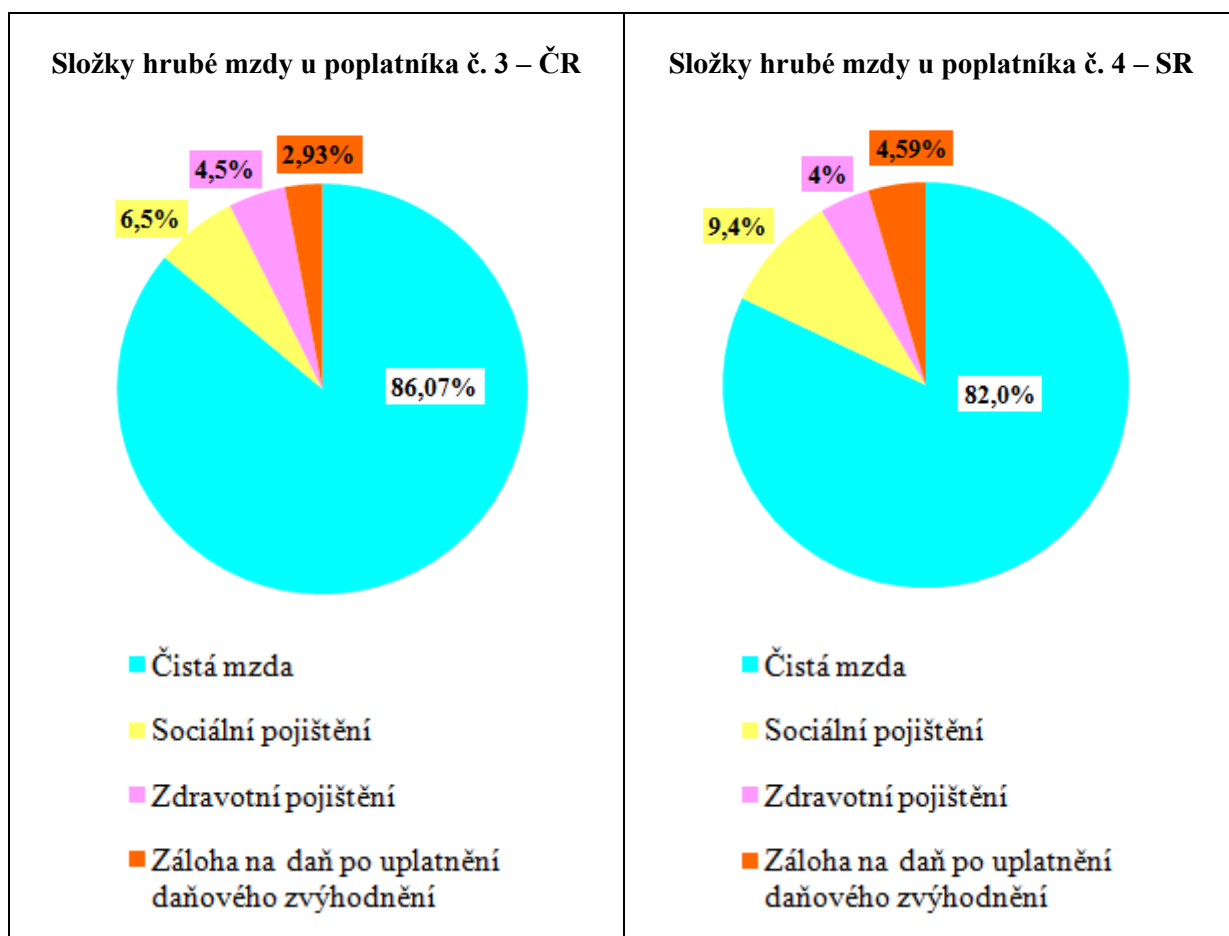
Způsob výpočtu	Částka
Hrubý příjem (roční)	301 536 Kč
- Zdravotní pojištění (4,5 %)	13 570 Kč
- Sociální pojištění (6,5 %)	19 600 Kč
- Daňová povinnost	8 952 Kč
<b>= Čistý roční příjem</b>	<b>259 414 Kč</b>

**Tabulka 24** Výpočet čistého ročního příjmu poplatníka č. 4 (SR)

Způsob výpočtu	Částka	Částka
Hrubý příjem (roční)	9 888 €	256 831 Kč
- Zdravotní pojištění (4 %)	395,52 €	10 273 Kč
- Sociální pojištění (9,4 %)	929,47 €	24 142 Kč
- Daňová povinnost	453,48 €	11 779 Kč
<b>= Čistý roční příjem</b>	<b>8 109,53 €</b>	<b>210 637 Kč</b>

Z výpočtů v tabulce 23 a 24 vyplývá, že český poplatník č. 3 je méně zatížen daní z příjmů FO než slovenský poplatník č. 4, neboť podíl skutečně zaplacené daně na hrubém příjmu je vyšší u slovenského poplatníka a to o 1,62 %.

Druhé srovnání je zaměřeno na jednotlivé položky hrubé mzdy obou poplatníků. Z důvodu detailnějšího znázornění rozdílů mezi jednotlivými poplatníky a jejich jednotlivými složkami hrubé mzdy, byly tyto položky zaneseny do výšečových grafů.



**Obrázek 11:** Přehled složek hrubé mzdy u poplatníků s průměrnými příjmy v ČR a SR v (%)

Z výše uvedených obrázků lze vyčíst daňové zátěže obou poplatníků s průměrnými příjmy. Při porovnání efektivního zdanění příjmů u obou poplatníků je na první pohled zřejmé, že český poplatník č. 3 je méně zatížen daní z příjmů FO než slovenský poplatník č. 4. Vyšší zdanění příjmů poplatníka na Slovensku než v České republice je jednoznačně způsobeno odpočtem položky daňového zvýhodnění, neboť v České republice tento daňový benefit je vyšší téměř o 45 %.

### 5.3 Porovnání daňového zatížení poplatníků s nadprůměrnými příjmy

Hlavním důvodem komparace poplatníků s nadprůměrnými příjmy je poukázat na rozdíl ve zdanění poplatníků s nízkými a vysokými příjmy. Zásadní rozdíl je ve výpočtu daně z nadprůměrných příjmů, neboť poměrná část těchto příjmů je zdaněna vyšší sazbou daně.

Z důvodu dosažení relevantního porovnání byla zvolena pro výpočet obou poplatníků stejná výše hrubého příjmu, která odpovídá hodnotě o 20% vyšší než je stanovená hranice pro uplatnění základní sazby daně z příjmů FO v ČR. Hrubá měsíční mzda českého i slovenského poplatníka tedy činí 120 615 Kč (4 643,68 €).

**Základní informace o poplatníkovi č. 5 (ČR):**

Pan Černý (44 let) žije spolu s manželkou a dvěma dětmi v rodinném domě v Jihlavě. Zde také vykonává funkci generálního ředitele v jedné nadnárodní společnosti. Jeho měsíční hrubá mzda činila v roce 2013 120 615 Kč. Pan Černý má podepsané prohlášení k dani u této společnosti a zároveň doložil všechny potřebné doklady k uplatnění daňového zvýhodnění na obě děti. Jeho manželka pracuje jako masérka na vlastní živnostenský list.

**Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy**

Postup výpočtu měsíční zálohy na daň z příjmu a následně čisté mzdy bude stejný u všech položek jako u předchozích poplatníků v ČR až na výpočet konkrétní výše zálohy na daň, kde je potřeba zohlednit poplatníkův vysoký příjem a to tak, že kromě vynásobení ZD základní sazbou daně musíme zvýšit jeho zálohu o solidární daň ve výši 7 % z rozdílu mezi jeho příjmy a 48násobkem průměrné mzdy.

Solidární daň je vypočtena takto:  $(120\,615 - 4 * 25\,128) * 7\% = 1\,408$  Kč.

**Tabulka 25** Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy poplatníka č. 5

Způsob výpočtu	Částka
Hrubá mzda	120 615 Kč
+ Zdravotní a sociální pojištění zaměstnavatele (34 %)	41 010 Kč
= Superhrubá mzda	161 625 Kč
Zdanitelná mzda (zaokrouhlena na stokoruny nahoru)	161 700 Kč
= Záloha na daň z příjmu (15 %)	24 255 Kč
+ Solidární zvýšení daně z příjmu (7 %)	1 408 Kč
= Záloha na daň z příjmu celkem	25 663 Kč
- Sleva na poplatníka (měsíční)	2 070 Kč
= Záloha na daň z příjmu po slevách	23 593 Kč
- Daňové zvýhodnění na děti (měsíční)	2 234 Kč
= <b>Záloha na daň z příjmu po uplatnění daňového zvýhodnění</b>	<b>21 359 Kč</b>

Hrubá mzda	120 615 Kč
- ZP a SP zaměstnance (4,5 % + 6,5 %)	13 268 Kč
- Záloha na daň z příjmu po uplatnění daňového zvýhodnění	21 359 Kč
<b>= Čistá mzda</b>	<b>85 988 Kč</b>

Z tabulky 25 vyplývá, že p. Černý odváděl v průběhu roku 2013 měsíční zálohy na daň z příjmu ve výši 21 359 Kč. To znamená, že p. Černý dostával měsíční čistou mzdu nižší o tuto zálohu a za celý rok tak odvedl zálohy na daň z příjmu v hodnotě 256 308 Kč. Tato záloha sníží celkový odvod daně z příjmu za zdaňovací období 2013.

### Výpočet celkové daňové povinnosti za rok 2013

Výpočet celkové daňové povinnosti u poplatníka s nadprůměrným příjmem je stejný jako u předchozích poplatníků, jenom se liší ve výpočtu daně z upraveného základu, kde je potřeba vzít v úvahu poplatníkům vysoký příjem a patřičně ho zvýšit o solidární daň. Výpočet solidární daně je tedy následující:  $(1\,447\,380 - 48 * 25\,128) * 7\% = 16\,887$  Kč. O tuto částku se navýší již vypočtená daň z příjmu a následně bude tato celková daň z příjmu snížena o slevu na poplatníka a daňové zvýhodnění na obě děti.

**Tabulka 26** Výpočet celkové daňové povinnosti poplatníka č. 5

Způsob výpočtu	Částka
Základ daně	1 939 490 Kč
Upravený daňový základ (zaokrouhlený na stokoruny dolů)	1 939 400 Kč
= Daň z příjmu (15%)	290 910 Kč
+ Solidární zvýšení daně z příjmu (7 %)	16 887 Kč
= Daň z příjmu celkem	307 797 Kč
- Sleva na poplatníka (roční)	24 840 Kč
= Daň po slevách	282 957 Kč
- Daňové zvýhodnění na děti (roční)	26 808 Kč
<b>= Daňová povinnost za rok 2013</b>	<b>256 149 Kč</b>

Celková daňová povinnost p. Černého činí 256 149 Kč, přičemž sražené zálohy během roku byly vyčísleny na částku 256 308 Kč. To znamená, že p. Černému vznikl daňový přeplatek ve výši 159 Kč.

### **Základní informace o poplatníkovi č. 6 (SR):**

Pan Kocián je ženatý a žije ve společné domácnosti s manželkou Jolanou a 2 nezletilými dětmi. Od ledna 2013 pracuje na plný pracovní poměr jako letecký technik ve společnosti AirExplore. Jeho měsíční hrubý příjem činil v roce 2013 4 644 €. Pan Kocián u této společnosti podepsal prohlášení k dani a současně doložil rodné listy a potvrzení o studiu obou dětí. Manželka Jolana pracuje jako sociální pracovnice v domově seniorů.

### **Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy**

Při výpočtu měsíční zálohy na daň z příjmu je nutné vzít v úvahu poplatníkům vysoký příjem, neboť na určitou část tohoto příjmu se vztahuje vyšší sazba daně tj. 25 %. Hranice pro uplatnění vyšší sazby daně je 176,8 násobek životního minima příslušného ZO. Životní minimum k 1. lednu 2013 činí 194,58 Eur za měsíc. Výpočet nadlimitního příjmu bude následující:  $4\,021,43 - (176,8 * 194,58) / 12 = 1\,154,62$  €. Tato část příjmu podléhá 25 % sazbě daně tj.:  $1\,154,62 * 25 \% = 288,5$  €. Zbytek příjmu p. Kociána je zdaněn základní sazbou daně tj. 19 %. Výpočet této části zálohy na daň je tedy  $19 \% * (4\,021,43 - 1\,154,62) = 544,7$  €. Celková záloha na daň z příjmu tedy činí  $288,5 + 544,7 = 833,2$  €. Výpočet celkové měsíční zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy je znázorněn v tabulce 27.

**Tabulka 27** Výpočet měsíční zálohy na daň z příjmu a čisté mzdy poplatníka č. 6

Složky mzdy	Částka	Částka
Hrubá mzda	4 643,68 €	120 615 Kč
- ZP, SP zaměstnance (13,4 %)	622,25 €	16 163 Kč
= Základ daně (zaokrouhlený na eurocenty dolů)	4 021,43 €	104 452 Kč
- Nezdánitelná část základu daně na poplatníka	0 €	0 Kč
= Upravený daňový základ	4 021,43 €	104 452 Kč
Záloha na daň z příjmu (19 %)	544,7 €	14 148 Kč
Záloha na daň z příjmu (25 %)	288,5 €	7 494 Kč
= Celková záloha na daň z příjmu	833,2 €	21 642 Kč
- Daňové zvýhodnění na děti (měsíční)	38,64 €	1 004 Kč
<b>= Záloha na daň z příjmu po uplatnění daňového zvýhodnění</b>	<b>794,56 €</b>	<b>20 638 Kč</b>
Hrubá mzda	4 643,68 €	120 615 Kč
- ZP a SP zaměstnance (4 % + 9,4 %)	526,62 €	16 163 Kč
- Záloha na daň z příjmu po uplatnění daňového zvýhodnění	794,56 €	20 638 Kč
<b>= Čistá mzda</b>	<b>3 322,5 €</b>	<b>83 814 Kč</b>

Při pohledu na jednotlivé položky výpočtu zálohy na daň z příjmu p. Kociána nelze přehlédnout nulovou položku nezdanitelné části ZD na poplatníka. Tato situace nastává zřídka a to pouze za předpokladu, že ZD přesáhne 176,8 násobek životního minima, stejně jako tomu je u p. Kociána.

Z výše uvedené tabulky dále vyplývá, že p. Kociánovi byla měsíčně sražena ze mzdy záloha na daň z příjmu ve výši 794,56 €. To znamená, že roční úhrn zaplacených záloh na daň z příjmu činí 9 534,72 €.

### Výpočet celkové daňové povinnosti za rok 2013

Princip výpočtu celkové daňové povinnosti u poplatníka č. 6 je obdobný jako u předchozích poplatníků. Základ daně se zjistí pouze z rozdílu hrubého ročního příjmu a hodnotou zdravotního a sociálního pojištění, které bylo sraženo p. Kociánovi ze mzdy v průběhu roku

tj.  $(4\,643,68 * 12) - (622,25 * 12) = 48\,257,16$  €. Další významnou položkou tohoto výpočtu je nezdanitelná část ZD na poplatníka, na kterou v tomto případě nemá poplatník nárok, jelikož jeho ZD převyšuje hranici 34 401,74 €. Poplatníkům vysoký příjem má také vliv na míru zdanění, neboť poměrná část základu daně u nadprůměrných příjmů podléhá vyšší sazbě daně tj. 25 %. To znamená, že je nutné rozdělit základ daně na dvě části tj. základ daně, který je nižší než 176,8 násobek životního minima, podléhá 19 % daňové sazbě a základ daně, který je vyšší než tento limit, podléhá 25 % daňové sazbě. Výpočet celkové daně z příjmu je následující:  $= 176,8 * 194,58 * 19 \% + (48\,257,16 - (176,8 * 194,58)) * 25 \% = 10\,000,18$  €.

V tabulce 28 jsou podrobněji rozepsány položky snižující výslednou DP p. Kociána.

**Tabulka 28** Výpočet celkové daňové povinnosti poplatníka č. 6

Způsob výpočtu	Částka	Částka
Základ daně (pouze § 5)	48 257,16 €	1 253 432 Kč
= Celkový základ daně (zaokrouhlený na eurocenty dolů)	48 257,16 €	1 253 432 Kč
- Nezdanitelná část základu daně na poplatníka	0 €	0 Kč
= Upravený daňový základ	48 257,16 €	1 253 432 Kč
Daň z příjmu FO 19 %	6 536,33 €	169 775 Kč
Daň z příjmu FO 25 %	3 463,85 €	89 970 Kč
= Daň z příjmu FO celkem	10 000,18 €	259 745 Kč
- Daňové zvýhodnění na děti (roční)	463,68 €	12 044 Kč
<b>= Daňová povinnost za rok 2013</b>	<b>9 536,5 €</b>	<b>247 701 Kč</b>

Z tabulky 28 lze vyčíst, že daňová povinnost p. Kociána činí 9 536,5 €. Zálohy na daň z příjmu byly vyčísleny na částku 9 534,72 €, a tudíž p. Kociánovi vznikl nedoplatek na dani z příjmu ve výši 1,78 €. Avšak k vypořádání tohoto nedoplatku nedojde, neboť podle ZDP musí daňový nedoplatek přesáhnout částku 3,32 €, aby zaměstnavatel byl povinen odvést ze mzdy poplatníka daňový nedoplatek správci daně.

### **Komparace zdanění příjmů poplatníků s nadprůměrnou mzdou v ČR a SR**

Stejně jako u předchozích poplatníků byl proveden výpočet čistého ročního příjmu i u poplatníků s nadprůměrnými příjmy. Tento výpočet je demonstrován níže.

**Tabulka 29** Výpočet čistého ročního příjmu poplatníka č. 5 (ČR)

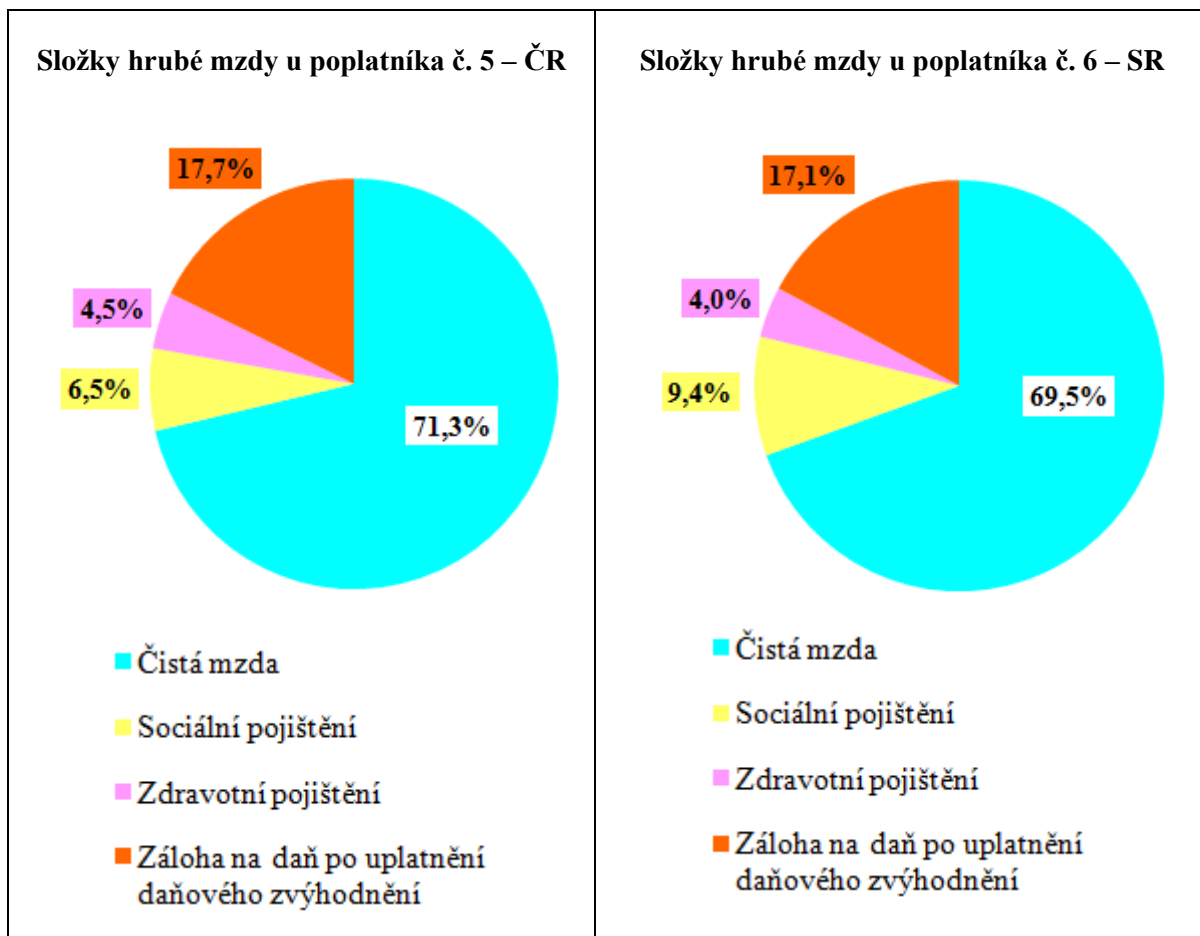
Způsob výpočtu	Částka
Hrubý příjem (roční)	1 447 380 Kč
- Zdravotní pojištění (4,5 %)	65 133 Kč
- Sociální pojištění (6,5 %)	94 080 Kč
- Daňová povinnost	259 149 Kč
<b>= Čistý roční příjem</b>	<b>1 029 018 Kč</b>

**Tabulka 30** Výpočet čistého ročního příjmu poplatníka č. 6 (SR)

Způsob výpočtu	Částka	Částka
Hrubý příjem (roční)	55 724,16 €	1 447 380 Kč
- Zdravotní pojištění (4 %)	2 228,96 €	57 895 Kč
- Sociální pojištění (9,4 %)	5 238,07 €	136 054 Kč
- Daňová povinnost	9 536,5 €	247 701 Kč
<b>= Čistý roční příjem</b>	<b>38 720,63 €</b>	<b>1 005 730 Kč</b>

Z výpočtů v tabulce 29 a 30 vyplývá, že slovenský poplatník č. 6 je méně zatížen daní z příjmů FO než český poplatník č. 5, neboť podíl skutečně zaplacené daně na hrubém příjmu je nepatrně vyšší u českého poplatníka a to o 0,8 %.

Pro identifikaci dalších rozdílů mezi nadprůměrně příjmovými poplatníky v obou státech jsem zanesla jednotlivé položky hrubé mzdy do výsečových grafů, které jsou znázorněny níže.



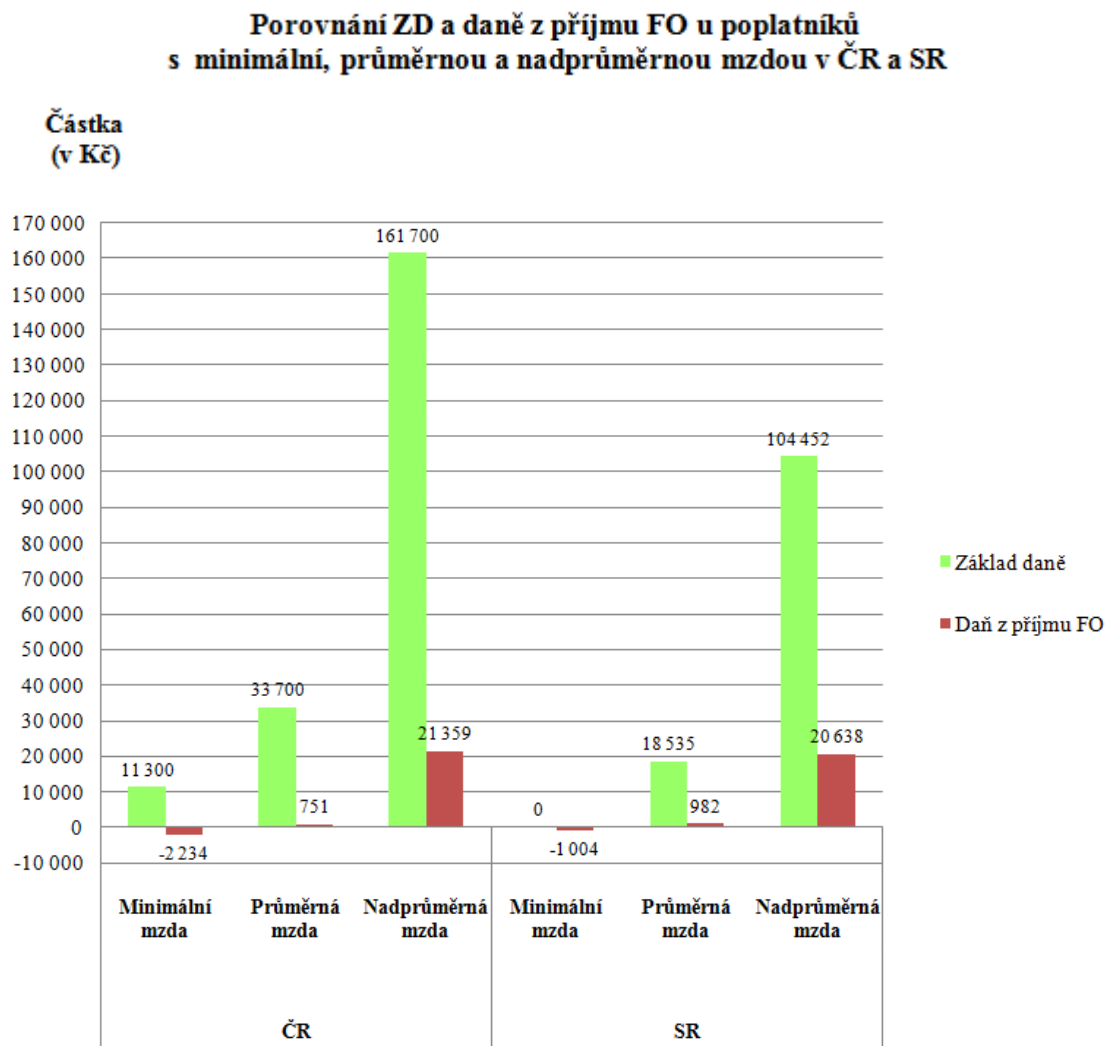
**Obrázek 12** Přehled složek hrubé mzdy u poplatníků s nadprůměrnými příjmy v ČR a SR v (%)

Z výše uvedené komparace vyplývá, že poplatníci s nadprůměrnými příjmy vykazují mírně nižší míru zdanění příjmů na Slovensku než v České republice, což je zapříčiněno rozdílným způsobem výpočtu základu daně. V České republice se používá pro výpočet základu daně model superhrubé mzdy, za to na Slovensku se zjišťuje základ daně z rozdílu hrubé mzdy a zdravotního a sociálního pojištění zaměstnance.



## 5 Shrnutí příkladů

Tato část obsahuje grafické porovnání všech výše uvedených poplatníků pomocí vybraných ukazatelů. První část je zaměřena na porovnání základu daně a daně z příjmu u těchto poplatníků s cílem poukázat na výrazné rozdíly způsobené odlišnou legislativou. Toto porovnání je znázorněno na obrázku 13.



**Obrázek 13** Porovnání ZD a daně z příjmu u vybraných poplatníků v ČR a SR

Z výše uvedeného obrázku je na první pohled patrný rozdíl ve výši ZD, který je mnohem nižší u slovenských poplatníků, což je především zapříčiněno rozdílným způsobem výpočtu ZD. V České republice se používá pro výpočet ZD tzv. superhrubá mzda tj. hrubá mzda zvýšená o odvody zaměstnavatele na zdravotní a sociální pojištění (34 %). Naopak na Slovensku se používá princip velmi obdobný jako v České republice před zavedením „superhrubé mzdy“, kdy se ZD zjišťuje z rozdílu hrubé mzdy a zdravotního a sociálního pojištění zaměstnance.

Další skutečnost, která ovlivňuje ZD je rozdílné nastavení daňových benefitů v jednotlivých zemích, neboť český poplatník si uplatňuje slevu na dani, což znamená, že si snižuje daňovou povinnost, naproti tomu slovenský poplatník si uplatňuje nezdanitelnou část základu daně, jinými slovy si snižuje ZD.

Z obrázku dále vyplývá, že vyšší ZD nemusí nutně znamenat vyšší výslednou daňovou povinnost, což je z obrázku nejvíce patrné u poplatníků s minimálními a průměrnými příjmy. Způsobeno je to nejen rozdílným výpočtem ZD, ale také úpravami daňové povinnosti, která lze v České republice snížit o vyšší počet slev a vyšší hodnotu daňového zvýhodnění než na Slovensku.

V následující části jsem se věnovala ukazatelům míry zdanění práce, kterou je možné vyjádřit pomocí efektivní sazby daně (podílu daně na hrubém důchodu zaměstnance) a efektivního zdanění (podílu celkového daňového zatížení na hrubém důchodu zaměstnance). Vzhledem k tomu, že významným kritériem pro určení těchto ukazatelů je výše hrubé mzdy a možnost uplatnění slev na děti, rozhodla jsem se stanovit tyto dva ukazatele nejen pro poplatníky s 2 vyživovanými dětmi, ale také pro poplatníky bezdětné.

Při výpočtu jednotlivých ukazatelů u bezdětných poplatníků jsem použila údaje o poplatnících s dvěma dětmi (viz předchozí kapitola) s tím rozdílem, že nemají nárok na daňové zvýhodnění na děti.

**Tabulka 31** Výpočet efektivní sazby daně a efektivního zdanění u poplatníků s 2 dětmi

Země	Poplatník	Hrubý příjem	Daňová povinnost	Efektivní sazba daně	Efektivní zdanění
ČR	Č. 1 – minimální příjem	8 500 Kč	- 2 234 Kč	0,00 %	11 %
	Č. 3 – průměrný příjem	25 128 Kč	751 Kč	2,99 %	13,99 %
	Č. 5 – nadprůměrný příjem	120 615 Kč	21 359 Kč	17,7 %	28,7 %
	<b>Celkem</b>	154 243 Kč	19 876 Kč	20,69 %	53,69 %
SR	Č. 2 – minimální příjem	337,7 €	- 38,64 €	0,00 %	13,40 %
	Č. 4 – průměrný příjem	824 €	37,79 €	4,59 %	17,99 %
	Č. 6 – nadprůměrný příjem	4 643,68 €	794,56 €	17,11 %	30,51 %
	<b>Celkem</b>	5 805,38 €	793,71 €	21,7 %	61,9 %

Tabulka 31 demonstruje zdanění práce u poplatníků, kteří si uplatňují slevu na 2 vyživované děti a slevu/ nezdanitelnou část ZD na poplatníka.

Z údajů v tabulce vyplývá, že čeští poplatníci uplatňující daňové zvýhodnění na 2 děti jsou méně zatíženi jak daní z příjmů FO, tak celkovým daňovým zatížením (úhrn daně z příjmu, odvody na zdravotním a sociálním zabezpečení) než slovenští poplatníci. Výjimku tvoří pouze poplatníci s nadprůměrnými příjmy, kde příjmy těchto poplatníků v ČR podléhají vyšší efektivní sazbě daně než na Slovensku, a to z důvodu rozdílného výpočtu solidárního příspěvku.

V tabulce 32 je uveden výpočet efektivního zdanění práce ze stejné výše hrubých příjmů jako v předchozí tabulce, s tím rozdílem, že tyto poplatníci si neuplatňují slevu na dítě, jejich jedinou slevou je základní sleva na poplatníka ve výši 2 070 Kč, uplatněná ze zjištěné daňové povinnosti.

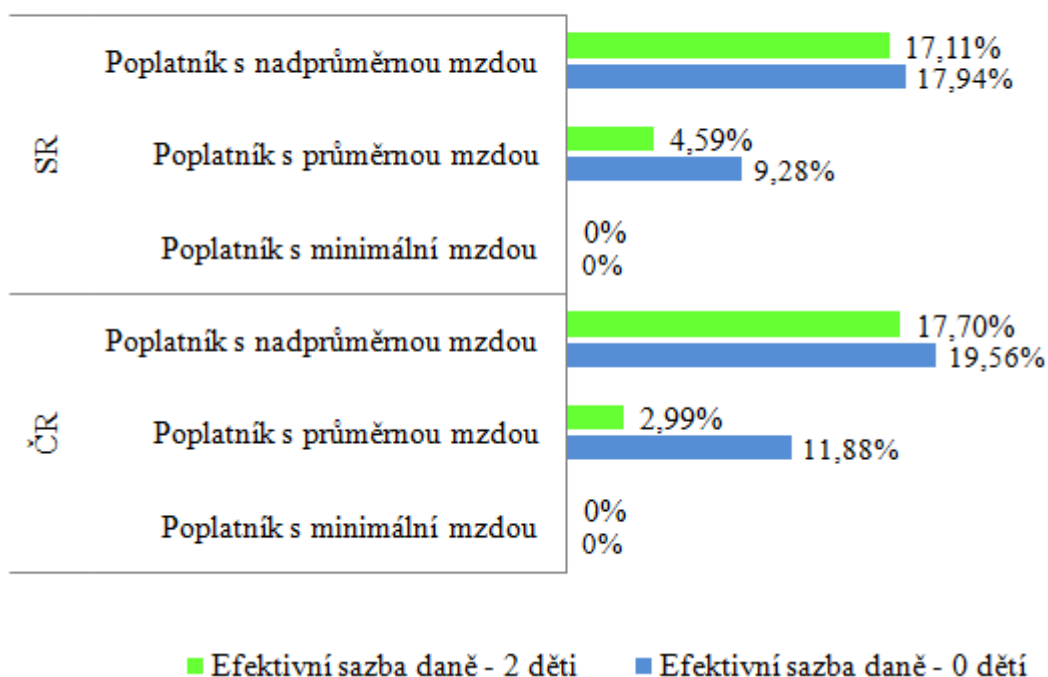
**Tabulka 32** Výpočet efektivní sazby daně a efektivního zdanění u bezdětných poplatníků

Země	Poplatník	Hrubý příjem	Daňová povinnost	Efektivní sazba daně	Efektivní zdanění
ČR	Č. 1 – minimální příjem	8 500 Kč	0 Kč	0,00 %	11 %
	Č. 3 – průměrný příjem	25 128 Kč	2 985 Kč	11,88 %	22,88 %
	Č. 5 – nadprůměrný příjem	120 615 Kč	23 593 Kč	19,56 %	30,56 %
	<b>Celkem</b>	154 243 Kč	26 578 Kč	31,44 %	64,44 %
SR	Č. 2 – minimální příjem	337,7 €	0 €	0,00 %	13,40 %
	Č. 4 – průměrný příjem	824 €	76,43 €	9,28 %	22,68 %
	Č. 6 – nadprůměrný příjem	4 643,68 €	833,2 €	17,94 %	31,34 %
	<b>Celkem</b>	5 805,38 €	909,63 €	27,22 %	67,42 %

Z výše uvedeného výpočtu je zřejmé, že bezdětný poplatník jak v České republice, tak na Slovensku je více daňově zatížen než poplatník se stejným hrubým příjmem, který si uplatňuje slevu na 2 děti. U těchto poplatníků si lze všimnout, že příjmy českých poplatníků podléhají vyšší efektivní sazbě daně než slovenských, čemuž bylo u poplatníků s 2 dětmi přesně naopak. Z toho plyne, že existence a adekvátní aplikace daňových slev je významným kritériem pro stanovení celkové daňové povinnosti poplatníka a samotná sazba daně z příjmů fyzických osob není relevantním ukazatelem pro porovnání skutečného zdanění poplatníků daně z příjmů fyzických osob.

Porovnání jednotlivých ukazatelů v závislosti na počtu vyživovaných dětí ve společné domácnosti je znázorněno na obrázcích 14 a 15.

### Podíl daně z příjmu na hrubých příjmech poplatníků

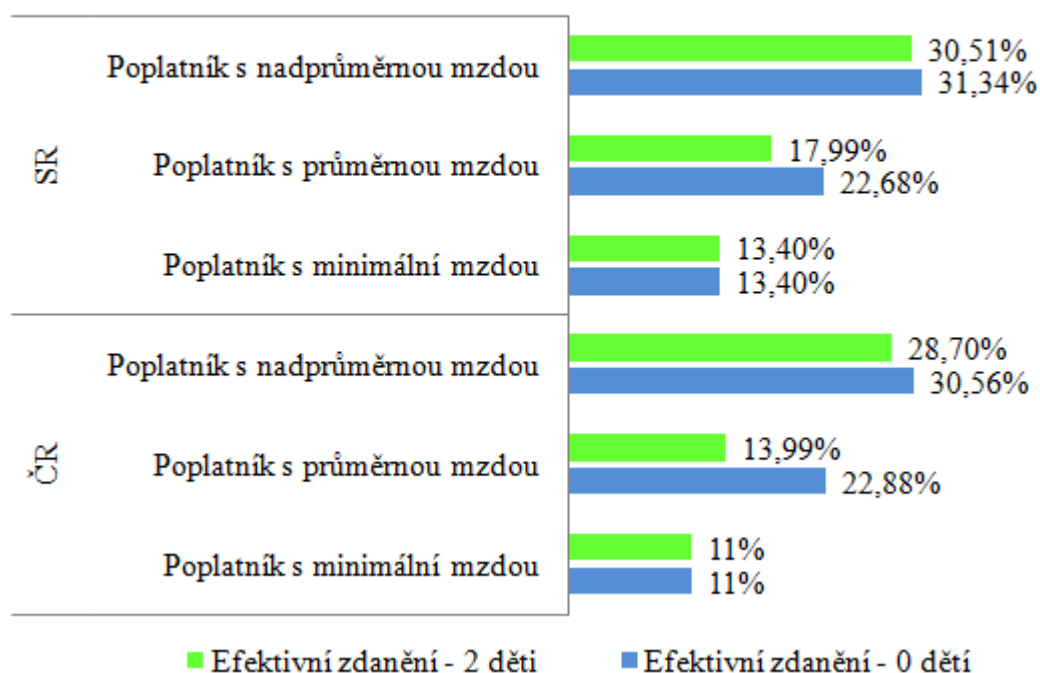


**Obrázek 14** Znárodnění podílu daně z příjmů na hrubých příjmech poplatníků v závislosti na počtu vyživovaných dětí

Z výše uvedeného obrázku je zřejmé, že bezdětný poplatník je zatížen daní z příjmu FO více než poplatník s 2 dětmi a to jak na Slovensku, tak v České republice. Největší rozdíl v daňovém zatížení lze spatřit u poplatníků s průměrnou mzdou. Příjem bezdětných poplatníků s průměrnou mzdou je zdaněn v ČR téměř čtyřikrát více než u téhož poplatníka s 2 dětmi, na Slovensku je to pouze dvojnásobek.

Nelze také přehlédnout nulovou daňovou povinnost u bezdětných poplatníků i u poplatníků vyživujících 2 děti.

### Podíl celkového daňového zatížení na hrubých příjmech poplatníků



**Obrázek 15** Znárodnění podílu celkového daňového zatížení na hrubých příjmech poplatníků v závislosti na počtu vyživovaných dětí

Výše uvedený obrázek znázorňuje podíl celkového daňového zatížení (úhrn daňové sazby, odvody na sociální zabezpečení a zdravotním pojištění) na hrubých příjmech jednotlivých poplatníků ve srovnávaných zemích. Z obrázku je patrné, že oba daňové systémy se výrazně neliší z hlediska míry celkového daňového zatížení a to jak u rodin s dětmi, tak u jednotlivců.

## Závěr

Cílem bakalářské práce bylo porovnat daňové zatížení příjmů fyzických osob v České republice a na Slovensku. Problematika daně z příjmů fyzických osob je velmi obsáhlá a v bakalářské práci nelze postihnout všechny informace, proto jsem se ve své práci podrobněji věnovala nejvýznamnějšímu zdanění v rámci daně z příjmu fyzických osob, a to zdanění příjmů ze závislé činnosti, neb většina z nás je v zaměstnaneckém poměru.

Teoretická část práce se zaměřuje na analýzu prvků daňových soustav obou zemí a seznamuje s legislativou upravující zdanění příjmů, především se zněním zákona o daních z příjmů na území České republiky a na Slovensku platným pro zdaňovací období 2013. Z teoretického hlediska je zřejmé, že úprava daně z příjmu fyzických osob v České republice se výrazně neliší od úpravy na Slovensku. K této skutečnosti jistě přispívá nejen historie daně z příjmu a její poslání, ale také Evropská unie.

Na základě teoretické části byla vypracována praktická část, jejíž náplní jsou modelové příklady poplatníků, které mají demonstrovat dopady daňového působení na zaměstnance jako daňového poplatníka a poukázat na nejvýraznější rozdíly ve zdaňování příjmů ze závislé činnosti ve srovnávaných zemích. Předmětem komparace byli tři typy poplatníků, kteří se liší pouze výší dosažených příjmů, které odpovídají minimálním, průměrným a nadprůměrným mzdám v České republice a na Slovensku. K tomu, aby bylo možné provést srovnání, bylo nezbytné u každého z poplatníků stanovit výši čisté mzdy, daňovou povinnost a následně čistý roční příjem.

Z provedené komparace vyplývá, že největším rozdílem ve zdaňování příjmů ze závislé činnosti mezi oběma státy je princip určování daňové povinnosti. V České republice se od roku 2008 používá pro výpočet daňové povinnosti model superhrubé mzdy, kdy se za základ daně považuje hrubý příjem navýšený o sociální a zdravotní pojištění zaměstnavatele. Tento koncept zdaňování není ryze českým unikátem, ve stejné podobě funguje také v Maďarsku. Slovenská republika o zavedení superhrubé mzdy jako základu daně také uvažovala, nicméně k jejímu schválení v parlamentu nedošlo a daňovým základem je pouze hrubý příjem zaměstnance.

Dalším významným rozdílem při výpočtu daňové povinnosti v obou státech je použití nezdanitelných částí základu daně a slev na dani. V České republice se zjišťuje daňová povinnost přímo z hrubé mzdy navýšené o odvody zaměstnavatele a poté se snižuje o příslušné slevy na dani. Na Slovensku se postupuje jinak. Základ daně zde lze ještě dále snížit prostřednictvím nezdanitelných částí základu daně a teprve po této úpravě dochází k vypočtení daňové povinnosti.

Mimo rozdílného způsobu výpočtu daňové povinnosti se oba systémy zdaňování příjmů také liší ve výši sazby daně. V České republice je základní sazba daně z příjmu fyzických osob stanovena na 15 % a pro nadlimitní příjmy je zavedena 7 % solidární přírážka. Naproti tomu, na Slovensku je základní sazba 19 % a nad určitou hranici se příjmy zdaňují 25 %.

Společným rysem obou zemí je možnost snížení daňové povinnosti o položku daňového zvýhodnění na každé vyživované dítě, přičemž vyšší význam má tento daňový benefit spíše v České republice než na Slovensku.

Z výsledku srovnání daňového zatížení jednotlivých poplatníků v obou zemích vyplývá, že výše daňové povinnosti závisí spíše na typu poplatníka než na výši příjmu, neboť z výsledků ukazatelů míry zdanění práce jednoznačně plyne, že rodiny s dětmi jsou méně zatíženy daní z příjmů fyzických osob v České republice než na Slovensku a u poplatníků jednotlivců je tomu přesně naopak.

Závěrem lze říci, že nelze jednoznačně určit, který ze systémů zdaňování příjmů zaměstnanců jako daňových poplatníků je výhodnější. Český daňový systém podporuje zejména rodiny s dětmi, přičemž z pohledu administrativní náročnosti je lepší slovenský daňový systém.

## Použitá literatura

- [1] BRODSKÝ, Z., STRÍTESKÁ M.: *Malé a střední podnikání: distanční opora*. Vyd. 2. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, 2010, 148 s. ISBN 978-80-7395-346-1.
- [2] HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ A.: *Veřejné finance*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.
- [3] KOUKAL, P., NECKÁŘ J.: *Autorská práva a práva související v daňových souvislostech*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2011, 247 s. Právo (Anag). ISBN 978-807-2636-877.
- [4] KUBÁTOVÁ, K.: *Daňová teorie a politika*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
- [5] MIHÁL, J.: *Daňové a odvodové typy II*. Relia, 2013, 150 s. ISBN 9788097132200.
- [6] OCHRANA, F., PAVEL J., VÍTEK L.: *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010, 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
- [7] PELECH, P.: *Daně z příjmů s komentářem*. 13. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, 1056 s. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-784-3.
- [8] PRUDKÝ, P., LOŠŤÁK M.: *Jak vyplnit daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2012*. Olomouc: ANAG, 2013, 368 s. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-789-8.
- [9] ŠIROKÝ, J.: *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice EU, zdanění finančního sektoru*. 6. aktualiz. a přeprac. vyd. včetně CD. Praha: Linde Praha, 2013, 386 s. ISBN 978-80-7201-925-0.
- [10] ŠIROKÝ, J.: *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, xvi, 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
- [11] VANČUROVÁ, A., BONĚK V.: *Správa daní pro ekonomy*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 154 s. ISBN 978-80-7357-701-8.



- [12] VYBÍHAL, Václav. *Zdaňování příjmů fyzických osob 2010: praktický průvodce*. Praha: Grada, 2010, 224 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-3426-2.
- [13] Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů
- [14] Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád
- [15] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- [16] Zákon č. 595/2003 Z. z., o dani z příjmů
- [17] Daňová soustava SR [online]. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: [www.zones.sk](http://www.zones.sk)
- [18] Ministerstvo financí ČR [online]. [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2013/komentar-ladislava-mincice-k-tzv-solidar-15113>
- [19] Ministerstvo financí ČR. [online]. [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/>
- [20] Ministerstvo financí Slovenské republiky. [online]. [cit. 2014-25-03]. Dostupné z: [www.finance.gov.sk](http://www.finance.gov.sk)
- [21] Osobní daně v Evropské unii [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/osobni-dane-v-evropske-unii-33997.html#!>
- [22] Živnostenský rejstřík. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. [cit. 2014-03-17].